

[Undervisningsministeren]

Idet jeg i øvrigt med hensyn til enkeltheder i lovforslaget skal henviser til de til forslaget knyttede bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg tillader mig herved for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde og civilforsvarslov. (Det civile arbejdes varighed m.v.).

(Lovforslag nr. L 48).

Forslaget skal ses på baggrund af den tjenestetidsforlængelse fra 9 til 12 måneder for værnepligtige ved kamp- og ingeniørtropperne, som er indeholdt i den indgåede aftale mellem regeringspartierne, socialdemokratiet og det radikale venstre om forsvarets ordning for 3 års perioden 1. januar 1985-31. december 1987.

Med det formål at tilgodese princippet om lighed i værnepligtsbyrden foreslås de gældende regler om varigheden af civilt arbejde ændret.

Varigheden af civilt arbejde er i dag fastsat til 11 måneder. I stedet for en sådan fast varighed af civilt arbejde foreslås det, at tjenestetiden for værnepligtige ved civilt arbejde generelt fastsættes til 1 måned mere end varigheden af den tjeneste i forsvaret eller civilforsvaret, som den værnepligtige overføres fra.

Den foreslåede ændring vil indebære en forenkling af tjenestetidsbestemmelserne og samtidig tilføre værnepligtssystemet en sådan smidighed, at eventuelle yderligere ændringer af tjenestetiderne i forsvaret eller civilforsvaret i fremtiden vil kunne ske, uden at dette nødvendiggør ændringer af loven om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde.

Som en konsekvens af den foreslåede tjenestetidsordning foreslås civilforsvarslovens § 8 samtidig ophævet, således at civile værnepligtige herefter ikke kan ansøge om at gøre værnepligtstjeneste i civilforsvaret. Denne ordning har været meget lidt anvendt i de senere år.

Jeg anbefaler lovforslaget til folketingets velvillige behandling.

Fiskeriministerens (Grove):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om Kongeriget Danmarks Fiskeribank.

(Lovforslag nr. L 49).

Lovforslagets formål er i første række at indføre hjemmel i loven til, at der kan ydes fiskeribanklån til akvakulturformål, dvs. til anlægsfinansiering med henblik på opdræt af fisk, krebsdyr, bløddyr og alger samt forarbejdning og afsætning af produkter heraf.

Forslaget skal ses på baggrund af den stærkt stigende interesse for at etablere opdrætsanlæg, og det er hensigten hermed at lette finansieringsmulighederne for akvakulturerhvervet.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg herefter anbefale dette til velvillig behandling i det høje ting.

Samtykke til behandling:**Første næstformand (Knud Østergaard):**

Den under pkt. 7 på dagsordenen opførte sag kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:**Første næstformand (Knud Østergaard):**

De som nr. 3, 8 og 9 opførte spørgsmål, spm. nr. S 108, der er stillet af Poulsgaard (FP) til arbejdsministeren, spm. nr. S 107, der er stillet af Poulsgaard (FP) til landbrugsmministeren, og spm. nr. S 69, der er stillet af Lenger (VS) til miljøministeren, udgår efter spørgernes ønske til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 126**1) Til statsministeren af:****Albrechtsen (VS):**

»Vil statsministeren fjerne den utryghed, som er opstået bl.a. på arbejdsmarkedet i forbindelse med EF-Kommissionens forslag om det interne marked, ved at garantere, at

[Albrechtsen]

et sådant forslag ikke vil kunne gennemføres i EF?»

Skriftlig begrundelse

I sit forslag om gennemførelse af det interne marked foreslår EF-Kommissionen, at EF får beføjelser til at harmonisere omsætningsafgifter, forbrugsafgifter og andre indirekte skatter.

Noget sådant vil i realiteten umuliggøre en selvstændig dansk skatte- og afgiftspolitik.

Desuden vil Kommissionen have gennemført regler om varers fri bevægelighed, herunder regler, der sikrer, at bestemmelser, der gælder i en medlemsstat, skal anerkendes af de øvrige medlemsstater som værende ligestillede med deres egne bestemmelser.

Dette kan bl.a. indebære, at der åbnes for import af arbejdsmiljømæssigt uforsvarligt apparatur m.v., og forslaget har allerede givet anledning til betydelig utryghed.

Denne utryghed er helt berettiget, og statsministeren bør derfor fjerne enhver tvivl om EF-kommissionsforslagets skæbne ved at erklære på den danske regerings vegne, at et sådant forslag aldrig vil blive gennemført i EF, i hvert fald ikke så længe Danmark er medlemsland.

Albrechtsen (VS):

På topmødet i Milano blev man enig om, at den endelige gennemførelse af det såkaldte interne marked skulle ske inden 1992. Siden da har Kommissionen så lavet sin hvidbog om gennemførelsen og derpå fremsat egentlige traktatændringsforslag om sagen, som jeg har her i dansk oversættelse fra 5. oktober 1985. Det er ikke opmuntrende læsning. Med et kvalificeret flertal vil man kunne gennemføre harmonisering af moms, forbrugsafgifter og indirekte skatter og regler om varers fri bevægelighed, der vil kunne medføre en ganske alvorlig sænkning af arbejdsmiljøstandarder her i landet.

Jeg håber derfor meget, at statsministeren i dag kan garantere, at noget sådant bliver der simpelt hen ikke tale om, noget sådant vil Danmark ikke være med til bliver gennemført.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Spørgsmålet vil blive besvaret af finansministeren på statsministerens vegne.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Hr. Albrechtsen nævner debatten på Det europæiske Råds møde i Milano om det interne marked, og det er jo rigtigt, som hr. Albrechtsen siger, at Det europæiske Råd var enig i, at det interne marked burde styrkes, og man gav i øvrigt den såkaldte hvidbog en pæn velkomst.

Fra dansk side udtalte vi os også klart positivt om hvidbogens sigte, og jeg siger udtrykkeligt: om hvidbogens sigte. Hvidbogen indeholder, som hr. Albrechtsen nævner det, en betragtning om, at en tilnærmelse af medlemslandenes moms og punktafgifter vil være nødvendig, hvis enhver form for kontrol ved grænserne skal ophæves.

Kommissionen er klar over, at dette spørgsmål er politisk meget følsomt, og at der under alle omstændigheder vil være behov for undtagelsesordninger. Fra dansk side blev der sagt fra allerede i Milano. Vi gjorde det klart, at en tilnærmelse som den, Kommissionen forestiller sig, er helt uacceptabel for Danmark, først og fremmest af statsfiansielle og fordelingspolitiske grunde.

Vedtagelse af EF-regler på dette område kræver ifølge traktaten enstemmighed, og der er derfor ikke risiko for nye EF-regler, der går imod det danske ønske, og derfor forstår jeg ikke, hvor hr. Albrechtsen har sine oplysninger om kvalificeret flertal fra. Det er helt klart, at det falder ind under bestemmelsen om enstemmighed.

I begrundelsen for sit spørgsmål anfører hr. Albrechtsen også tanker om hvidbogen vedrørende reglerne om varers fri bevægelighed. Hvidbogen siger klart, at gensidig anerkendelse af nationale bestemmelser og standarder kun kan komme på tale på områder, der ikke berører bl.a. sundheds- og sikkerhedshensyn. Dette betyder, at gensidig anerkendelse aldrig kan indføres til skade for arbejdsmiljøet i Danmark. Harmoniseringsforslag i EF skal vedtages med enstemmighed, og der kan derfor heller ikke på dette område indføres nye regler i EF mod danske ønsker, og hvidbogen lægger på ingen måde op til forringelse af arbejdsmiljøet i Danmark.

Albrechtsen (VS):

For det første vil jeg gerne sige tak, fordi vi får et meget – sådan forstår jeg det – me-

[Albrechtsen]

get klart og utvetydigt tilsagn om, at der ikke vil blive indført regler om sådanne harmoniseringer ved flertalsafstemninger, at der ikke vil blive gennemført nogen ændringer i den retning; det vil Danmark sørge for at der ikke bliver.

Ministeren spørger mig, hvorfra jeg har oplysningerne om det kvalificerede flertal, som ministeren åbenbart ikke har fået kigget på. Jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke er rigtigt, at der i Kommissionens forslag af 5. oktober er et forslag til ændring af en hel række artikler i traktaten – bl.a. artikel 99 – hvor der bl.a. står:

»Uanset artikel 99 træffer Rådet med kvalificeret flertal afgørelse om harmonisering af lovgivningerne vedrørende omsætningsafgifter, forbrugsafgifter m.v. ...«

Det er et kommissionsforslag, og det er derfor, hr. minister, vi har spurgt. Det er netop, fordi det er et formelt kommissionsforslag, som er fremsendt til ministerkonferencen, og som derfor indgår i forhandlingerne.

Det er det, der har skabt utrygheden, og det er derfor, vi må have det klare tilsagn om, at det bliver der altså ikke noget af.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg kan bekræfte, at det er et kommissionsforslag. Det afgørende er – jeg har ikke alle siderne i Kommissionens indstilling præsentere, men jeg mener også selv, som hr. Albrechtsen udtrykte det, at det var et meget klart svar, jeg kom med – at vedtagelse af EF-regler på dette område efter traktaten kræver enstemighed, og Danmark har klart også på ministerrådsmødet i Milano udtalt sig imod harmoniseringen, hvad angår moms og skatter i øvrigt.

Det er lige så klart, at der heller ikke er mulighed for, at vi kan blive tvunget til at gennemføre foranstaltninger på arbejdsmiljøområdet, som kunne være skadelige for udviklingen i Danmark. For det første vedrører rapporten ikke dette, den undtager sundheds- og sikkerhedshensynene. For det andet: hvis der skulle komme forslag frem, så kommer trætte og avindelige bestemmelser om enstemmighed naturligt ind i billedet.

Endelig kan jeg for en ordens skyld føje til, at konkrete forslag af betydning for virkeliggørelsen af det interne marked jo naturligvis efter proceduren vil blive forelagt fol-

ketingets markedsudvalg, inden ministrene går over til drøftelse af de pågældende emner.

Albrechtsen (VS):

Spørgsmålet om, hvorvidt Kommissionens forslag vil skade arbejdsmiljøet, vil fru Elisabeth Bruun Olesen om et kort øjeblik komme ind på, men jeg vil godt stille endnu et spørgsmål til ministeren.

Når nu det står så klart, at man altså ikke fra dansk side vil være med til, at der bliver gennemført harmoniseringer af skattelovgivningen, hvad jeg er meget glad for at vi har fået bekræftet, vil man så ikke fra dansk side, når man nu er begyndt at fremsætte forslag til traktatændringer – det skulle man ikke have gjort, men nu er man begyndt på det – vil man så ikke lytte til det forslag, som er stillet fra flere sider, og simpelt hen stille et forslag til traktatændring om, at EF ikke må befatte sig med de enkelte landes skattepolitik? Det ville skabe den fornødne klarhed.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg skal ikke gå dybere ind i debatten om regeringskonference og eventuelle traktatændringer, men blot sige, at det afgørende i forbindelse med det spørgsmål, der her er rejst, er, at Danmark har sagt fra over for denne harmonisering på skatteområdet på ministerrådsmødet i Milano, og jeg kan måske føje til for en ordens skyld, at jeg selv på Ecofinmødet for en måned siden, hvor der har været en foreløbig debat, også har sagt fra på Danmarks vegne, så der er ingen tvivl om regeringens holdning på dette område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr S 127

af statsministeren af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»Hvordan vurderer regeringen de arbejdsmiljømæssige konsekvenser af det forslag, som EF-Kommissionen har fremsat om gennemførelse af det indre marked?«

Skriftlig begrundelse.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Ifølge TV-Avisens reportage den 16. oktober 1985 om EF-Kommissionens dokument om det interne marked vil gennemførelsen i en række tilfælde betyde, at maskiner, apparatur m.v., som vil forringe arbejdsmiljøet i Danmark, vil kunne indføres, når blot disse maskiner m.v. er godkendt i ét af EF-landene. Det vil sige, at vi kan tale om harmonisering på det laveste niveau.

Dette har med rette givet anledning til utryghed i fagbevægelsen. Bl.a. beskrev miljøkonsulenten fra SiD i TV-Avisen de virkninger, som forslaget kan få, hvis det gennemføres.

Det kom her bl.a. frem, at selv om Danmark fortsat vil kunne fastsætte anvendelsesforskrifter, ville dette næppe kunne sikre opretholdelsen af det nuværende sikkerhedsniveau, idet harmoniseringen også ville omfatte sikkerhedsudstyr. Og i øvrigt må en forsvarlig arbejdsmiljøpolitik jo også handle om at fjerne ondets rod, nemlig de maskiner og det apparatur, som er arbejdsmiljømæssigt uforvarligt. Det kan ikke være meningen, at arbejderne skal være klædt på som rummænd for at kunne arbejde.

Endelig skal det tilføjes, at de nye regler ville kræve stærkt forøgede ressourcer hos arbejdstilsynet, som arbejdstilsynet ikke råder over, til overvågningen af arbejdsmiljøet.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Ifølge et revideret dokument fra Kommissionen om det interne marked skal dette marked gradvis oprettes i løbet af perioden indtil udgangen af 1992. Det skulle muliggøre, at et kvalificeret flertal uanset artikel 100's krav om enstemmighed kan vedtage de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre det interne markeds funktion, bl.a. med hensyn til varers bevægelighed. I hvidbogen slås det fast vedrørende fjernelse af tekniske handelshindringer, at der ikke behøver at være samme regler overalt, men at varer bør kunne bevæge sig frit inden for fællesmarkedet. Det vil sige, at såfremt en vare lovligt er fremstillet og markedsført i én medlemsstat, så er der ingen grund til, at den ikke skulle kunne sælges frit i hele fællesmarkedet. Det kan man kun udlægge på den måde, at en maskine, der er produceret og markedsført f.eks. i Grækenland, også skal kunne bevæge sig frit til Danmark, selv om den ikke opfyl-

der de sikkerhedskrav, som vi stiller i Danmark.

Det bliver interessant at få regeringens bedømmelse af, hvorledes dette vil påvirke arbejdsmiljøet.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg kan henholde mig til det svar, jeg for et øjeblik siden gav hr. Albrechtsen, og kun endnu en gang slå fast, at i det svar forklarede jeg, hvorfor Kommissionens hvidbog ikke giver grund til at frygte, at der mod dansk ønske ville kunne indføres nye regler i EF til skade for arbejdsmiljøet i Danmark. Det er ikke muligt, og det vil jeg henholde mig til.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

I det reviderede dokument, som jeg omtalte før, står der til allersidst:

»Rådet vedtager med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet inden udgangen af 1992, hvorvidt og i hvilket omfang eller på hvilke betingelser de bestemmelser, som er gældende i hver medlemsstat, skal anerkendes af de øvrige medlemsstater som værende ligestillede med deres egne bestemmelser.«

Det er det helt centrale punkt, og jeg vil derfor bede ministeren om at give et løfte om, at Danmark, såfremt dette skulle blive situationen, da vil bruge sin vetoret, så der på intet tidspunkt kan blive tale om en harmonisering på laveste niveau.

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg skal kun for en ordens skyld gentage, at harmoniseringsforslag i EF skal vedtages med enstemmighed, og derfor kan der heller ikke på dette område indføres nye regler i EF mod danske ønsker. Danmark har sagt fra i forhold til dette her, og når det senere måtte komme på dagsordenen, så er det klart, at det, som jeg også har nævnt det i mit svar til hr. Albrechtsen, er et tema, som skal til drøftelse i folketingets markedsudvalg, inden regeringen deltager i det pågældende møde.

Men regeringen har allerede klart sagt fra, og det er fortsat holdningen at gøre det, så vi tøler ikke, at der er noget problem overhovedet i denne sag.

Albrechtsen (VS):

[Albrechtsen]

Jeg vil blot spørge for at få fuldstændig klarhed i sagen: det vil altså sige, at det forslag, Kommissionen har fremsat om, at det interne marked gennemføres på den måde, at man med kvalificeret flertal i Rådet tager stilling til de enkelte haroniseringsforanstaltninger, ikke kommer igennem. Der vil fortsat fra dansk side være krav om, at ethvert forslag om harmonisering også på laveste niveau skal ske ved enstemmighed efter traktatbestemmelserne om enstemmighed. Er det rigtigt forstået?

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg håber også, at jeg så har forstået rigtigt, at man tager afstand fra hvidbogens bemærkninger om behovet for en ny strategi, hvor det hedder, at man på de områder, hvor artikel 100 fortsat må betragtes som værende det eneste hensigtsmæssige instrument, altså hvor man beholder enstemmigheden, alligevel må finde midler til at få den til at fungere mere smidigt. Skal det opfattes sådan, at regeringen også har taget afstand fra behovet for en ny strategi?

Statsministeren (Palle Simonsen, fg.):

Jeg har næsten ikke mulighed for at udtrykke mig klarere, end jeg har gjort i min tidligere besvarelse. Når det drejer sig om harmonisering af moms og punktafgifter, ligger det ganske klart, at et sådant forslag kun kan gennemføres ved enstemmighed, og at Danmark er imod og har sagt fra.

Jeg har også givet udtryk for, at når det drejer sig om afledte effekter i forbindelse med bestemmelser og standarder, så berører de ikke sundheds- og sikkerhedshensyn. Det fremgår klart af Kommissionens hvidbog, og derfor mener jeg, man er på jagt efter et problem, som ikke eksisterer. Men skulle der opstå debat om temaer af den karakter, er det klart, at så vil det også være den danske holdning, at der skal være tale om enstemmighed, og at Danmark vil være imod, og det sagde jeg også i mit første svar til hr. Albrechtsen.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Jeg har bemærket, at ministeren har sagt helt klart fra over for en harmonisering af moms og afgifter, men med hensyn til tekniske handelshindringer, herunder arbejdsmiljømæssige foranstaltninger, har jeg ikke for-

stået endnu, om det er den samme helt klare afstandtagen, der er tale om. Hvis det er det, så kan fagbevægelsen jo føle sig mere tryk-

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 132

4) Til forsvarsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvilke konkrete udbedringer af Harpoonmissilets designmæssige svagheder og dermed dets muligheder for at fungere fejlfrit i en krigs- eller krisesituation er blevet gennemført på den danske flådes skibe som følge af arbejdet i søværnets missilsikkerhedsnævn?«

Første næstformand (Knud Østergaard):

Spørgsmålet vil blive besvaret af fiskeriministeren på forsvarsministerens vegne.

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Jeg mener, at dette spørgsmål bygger på et par fejltagelser. Der er ikke noget, der hedder søværnets missilsikkerhedsnævn, og jeg går ud fra, at det er forsvarschefens missilsikkerhedsudvalg, der tales om. Jeg kan oplyse, at der ikke er påvist designmæssige svagheder i selve Harpoonmissilet. Derimod blev der i forbindelse med undersøgelsen af omstændighederne ved en utilsigtet affyring af et Harpoonmissil fra fregatten »Peder Skram« den 6. september 1982 konstateret en designmæssig svag ved den anden del af Harpoonsystemet, nemlig det skibsinstallerede våbenkontrollsystem.

På grundlag heraf iværksatte søværnets materielkommando ændringer af våbenkontrollsystemet, der kendes under de kortfattede betegnelser »Current Limiter Ordalt« og »New Data Conversion Wire Wrap Ordalt«.

De er meget kortfattede! Med den sidst nævnte ændring er den designmæssige svag ved våbenkontrollsystemet afhjulpet, og forsvarschefens missilsikkerhedsudvalg har derfor ikke fundet anledning til yderligere ændringer.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, at det er prisværdigt, at fiskeriministeren påtager sig den byrde, det er at besvare spørgsmål i denne sag i forsvarsministerens fravær. Det skal jeg først takke for.

[Pelle Voigt]

Så skal jeg i øvrigt konstatere, at der til trods for påpegningen af de måske uklare punkter, der har været i spørgsmålets formulering, jo egentlig ikke er svaret på det, der er spurgt om. Der er fra adskillige sider i søværnet – hvad der bl.a. er kommet frem i kommissionsdomstolsrapporterne og i byrets-sagen mod orlogskaptajn H. G. Olsen – påvist en lang række fejl i våbenkontrollsystemet i Harpoonmissilet.

Nu henviser ministeren på forsvarsministerens vegne til det såkaldte Ordaltsystem, som i en fredssituation nedbringer spændingen i systemerne, således at missilet i en fredssituation ikke utilsigtet kan gå af. Det, jeg egentlig spørger om, er: hvad sker der i en krisesituation, hvor man kobler tændkablerne på systemet igen, og hvor der sættes fuld spænding på missilerne?

Ifølge de oplysninger, der i den sidste tid er fremkommet – de er ikke bestridt fra nogen side, mig bekendt – er vi i den situation, at hvis der opstår en krise, hvor missilerne skal gøres kampklare, så er de designmæssige svagheder i våbenkontrollsystemet, der har været talt om, på ingen som helst måde udbedret. Der er faktisk ikke sket noget som helst. Kan ministeren bekræfte det?

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Jeg kan bekræfte, at forsvarschefens sikkerhedsudvalg mener, det er i orden. Der ligger da også andre spørgsmål om dette i forsvarsudvalget, og dér vil forsvarsministeren svare yderligere.

Pelle Voigt (SF):

Jeg kan forstå, at ministeren ikke kan svare, og det må øjensynlig være, fordi forsvarsministeren ikke selv er til stede.

Men er fiskeriministeren blevet briefet så langt, at han kan pege på bare ét punkt, hvor man har grebet ind over for de designmæssige svagheder i selve missilsystemet? Er der bare sket én eneste lille bitte ændring i selve systemet ud over, at man har bygget nogle yderligere sikkerhedssystemer på, som sikkert fungerer glimrende i fredstid, men som altså bare ikke fungerer i den situation, hvor det er allermost vigtigt at systemet fungerer hensigtsmæssigt, nemlig i en krisesituation?

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 133

5) Til forsvarsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvor mange og hvilke fejl har brugerne af Harpoonsystemet konstateret efter ulykken ved Lumsås, og hvordan er disse fejl blevet udbedret siden?«

Første næstformand (Knud Østergaard):

Dette og det følgende spørgsmål er ligeledes stillet til forsvarsministeren af hr. Pelle Voigt og besvares også af fiskeriministeren.

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Jeg kan oplyse, at forsvarskommandoen har oplyst, at der i slutningen af 1982 blev konstateret en mindre fejl, der består i, at såfremt en af tre faser i strømforsyningen til våbenkontrollsystemet falder ud, bliver dette kun indiceret ved en nedsættelse af lysintensiteten i de to kontrollamper og ikke, som opfattet af den tekniske dokumentation, ved, at kontrollamperne slukkes. Søværnets materielkommando har gjort McDonnell Douglas Corporation opmærksom på dette forhold og har anmodet firmaet om at udvikle en teknisk løsning på dette problem. Samtlige danske Harpoonvåbenkontrollsystemer forventes at være modificeret medio 1986. Forholdet har ikke sikkerhedsmæssig betydning.

Forsvarskommandoen har endvidere oplyst, at der herudover forekommer fejl, når elektriske komponenter, lamper o.lign. spontant holder op med at fungere. Sådanne fejl opstår i alle våbensystemer og også i andre systemer af denne art, f.eks. som vi kender det fra radio og radar, og i lighed med, hvad vi også selv oplever i hverdagen med belysning, radio, TV osv. Disse fejl indebærer ingen sikkerhedsmæssig risiko, når de gældende betjeningsforskrifter følges.

Pelle Voigt (SF):

Jeg takker endnu en gang den fungerende forsvarsminister, men jeg vil godt bede om en præcisering, for jeg synes også, at svaret på dette spørgsmål – selv om det dog må have passeret forsvarsministeriet og forsvarskommandoen – så vidt jeg kan høre, er overordentlig upræcist.

Jeg har spurgt, hvor mange og hvilke fejl brugerne af Harpoonsystemet har konstateret efter ulykken ved Lumsås, og hvordan de er

[Pelle Voigt]

blevet udbedret siden. Må jeg bare spørge endnu en gang: er der sket nogen som helst udbedringer af våbenkontrollsystemerne på noget som helst punkt? Og har ministeren nu her med sit svar givet en udtømmende beskrivelse af de fejl, der er konstateret siden Lumsåsulykken, bl.a. de fejl, som er blevet beskrevet af forskellige vidner i byretssagen mod orlogskaptajn Olsen, eller har vi kun fået en meget ufuldstændig liste, som på et senere tidspunkt, når det passer ministeren, kan gøres meget længere?

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Jeg kan svare, at de detaljerede spørgsmål vil jeg tilråde spørgerne at stille i skriftlig form til forsvarsministeren.

Pelle Voigt (SF):

Det kan fiskeriministeren være helt overbevist om at vi også har tænkt os at gøre, og derfor går spørgsmålet også på det fuldstændig overordnede og meget, meget enkle plan. Og nu vil jeg godt endnu en gang spørge: er der blevet udbedret bare en eneste af de konstaterede fejl i den periode, der er gået, altså næsten 3 år, siden ulykken ved Lumsås, eller er der efter det lange, seriøse arbejde i missil-sikkerhedsudvalget ikke sket noget som helst?

Albrechtsen (VS):

Jeg synes, at de spørgsmål, som hr. Pelle Voigt har stillet, er meget lidt tekniske og meget klare, og jeg vil også godt bede ministeren give et svar på det helt enkle spørgsmål, om den opregning af fejl, der har fundet sted, og som vi har fået meddelelse om her i spørgetiden, er udtømmende eller den ikke er udtømmende. Det kan ministeren vel ikke mene er et teknisk spørgsmål. Det er et ganske enkelt spørgsmål, som går på, om de oplysninger, ministeren har givet, er udtømmende eller ej, slet og ret.

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Nu har jeg jo ikke haft lejlighed til at deltage i denne spørgerunde hver onsdag, og vi gav jo også spørgeren muligheden for at udsætte spørgsmålene, til forsvarsministeren kom hjem, men det ønskede spørgeren ikke, og derfor vil jeg holde mig til det først afgivne svar

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 134

6) Til forsvarsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvilken ekspertise ligger bag ministerens afvisning af den amerikanske forsvarspolitiske ekspert Paul A. Hovens konstatering i Holbæk Amts Venstreblad den 14. oktober 1985 af, at Harpoonmissilerne i det danske søværn, hvis de skal anvendes i en krisesituation, risikerer at gå af og ved en fejltagelse ramme både fjendens og egne skibe?«

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Forsvarsministerens vurdering af Harpoonsystemet er baseret på hele den våbentechniske ekspertise, der findes i forsvaret, herunder forswarets forskningstjeneste. Denne ekspertise omfatter såvel praktisk som akademisk uddannede våbenteknikere. Hertil kommer den viden og erfaring, der er indvundet igennem samarbejdet med producenten af Harpoonsystemet, De Forenede Staters flåde og en række andre europæiske brugere af Harpoonsystemet.

Pelle Voigt (SF):

Nu begynder jeg at blive imponeret, for det er altså lykkedes at stille tre spørgsmål i rækkefølge og ikke få svar på nogen af dem.

Jeg synes, at det er en rimelig alvorlig sag, når en amerikansk forsvarspolitisk ekspert kommer med de udtalelser om Harpoonsystemets farer, som er refereret i Holbæk Amts Venstreblad den 14. oktober 1985, og jeg spørger, hvad det er for en ekspertise, der ligger bag ministerens afvisning af de oplysninger, og jeg har i øvrigt også, må jeg sige, undret mig over, at ministeren i Middagsradioavisen den 15. oktober 1985 betegnede den pågældende ekspert som en »såkaldt ekspert«, men det kan jeg ikke få svar på nu heller, kan jeg forstå.

Måske kan jeg sa nøjes med at spørge den fungerende minister om noget, som ikke er spor teknisk, men som i virkeligheden er politisk: mener ministeren, det er heldigt, at man, når man nedsætter et missil-sikkerhedsudvalg, som skal gennemgå en sag som f.eks. denne, lader udvalget bestå af folk, hvoraf ingen har uddannelse i brugen af det pågældende missilsystem, og hvor formanden for det pågældende sikkerhedsudvalg rent fak-

[Pelle Voigt]

tisk er den samme person, som var ansvarlig for indkøbet af missilet i sin tid?

Det er et eksempel, som jeg vil anvende helt abstrakt, men hvis det nu var i fiskeriministeriet, der skulle foretages en sådan uvildig undersøgelse, ville man så ikke dér i modsætning til i forsvarsministeriet sørge for, at denne undersøgelse blev foretaget af folk, der dels var uddannet i brugen af systemet, så de vidste, hvad det drejede sig om, dels ikke personligt var ansvarlige for fadæseindkøbet?

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Jeg mener, det blev sagt helt klart, at forsvarsministerens vurdering var baseret på den våbentekniske ekspertise, der findes i hele forsvaret, herunder forsvarets forskningstjeneste, men dertil kommer de erfaringer og vurderinger, der er indhentet udefra, ikke blot fra producenten, men også fra De Forenede Staters flåde og en række andre brugere.

Pelle Voigt (SF):

Jeg går ud fra, at den ekspertise, der henvises til, bl.a. må være den ekspertise, som f.eks. kontreadmiral H. Dynnes Hansen er udtryk for med sine udtalelser og sit arbejde i forsvaret i det hele taget.

Så kunne jeg godt tænke mig at stille fiskeriministerens et rent politisk og ikke særlig teknisk spørgsmål: finder fiskeriministerens det betryggende som borger i Danmark, at man, når det bliver påpeget, at der i en krisesituation er fare for, at der kan startes en storkrig ved en fejlaffyring af et missil, af en af disse eksperter, nemlig den pågældende kontreadmiral, i marts i dagbladet Information på spørgsmålet om, hvorvidt der eksisterer en sådan fare, får at vide:

»Det gør der måske. Men der er en risiko ved at leve. Det vigtigste er, at man er i stand til at opfylde sin opgave. Vi vil nødig opleve en ny 9. april.«

Citatet her er fra Information den 17. oktober i år. Er det virkelig en form for ekspertise, som man i sådanne sager, der handler om krig og fred og liv og død, måske ikke alene for Danmarks befolkning, kan føle sig tryk ved?

Albrechtsen (VS):

Jeg har også hæftet mig ved disse udtalelser om, at man må leve med en vis risiko, vistnok ligesom den risiko, som findes ved at køre i bil. Men vil ministeren ikke erkende, at det er særdeles uheldigt, at ministeren er nødt til at møde op her i dag med en så abstrakt besvarelse af så præcist et spørgsmål? Ville det ikke have været rigtigt, om ministeren havde oplyst, f.eks. hvilken rapport, hvilket dokument, hvilken ekspertudtalelse helt konkret man i forsvarsministeriet har støttet sig til i forbindelse med de udtalelser, der er givet fra forsvarsministerens side? Er ministeren ikke enig i, at den situation, hvor missilerne igen bliver fuldt monteret til krigsbrug, er den situation, hvor der netop ikke må kunne ske noget uheld? Er ministeren ikke enig i, at det netop er i den situation, det er helt afgørende, at der ikke sker uheld?

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg minder om, at når lampen lyser rødt, betyder det stop.

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Til hr. Pelle Voigt kan jeg sige, at jeg er helt tryk ved forsvarsministerens vurderinger og ved de eksperter, han bruger som grundlag for sine vurderinger.

Til hr. Albrechtsen må jeg sige, at et så bredt formuleret spørgsmål som det, han stillede, er det umuligt at besvare på de to minutter, der er til min rådighed.

Pelle Voigt (SF):

Er fiskeriministerens tillid til de svar, han har videregivet på forsvarsministerens vegne her i dag, så stor, at han også kan stå inde for det, som jeg forstod vi fik oplyst i det netop afgivne svar, at forsvarets forskningstjeneste har været aktivt involveret i vurderingen af Harpoonsystemets våbenkontrollsystem?

Forsvarsministeren (Grove, fg.):

Jeg har nævnt, hvilket grundlag forsvarsministeren har foretaget sine vurderinger på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 59

7) Til *undervisningsministeren* a

Nørgaard-Sørensen (S)

[Nørgaard-Sørensen]

»Hvad er begrundelsen for, at undervisningsministeriet har trukket sit tilsagn tilbage angående etableringen af en teknisk skole i Nyborg?«

Nørgaard-Sørensen (S):

I det østfynske område har man i mange år forsøgt at få etableret en teknisk skole. Man har også set, at en teknisk skole i Nyborgområdet skulle indgå i ministeriets langtidspaner for udbygning af erhvervsskolerne. Man har haft samarbejde med direktoratet for erhvervsuddannelserne og ministeriet gennem flere år. Man havde først regnet med, at den skulle etableres i 1984, så blev det 1985 og nu den 1. august 1986, og de seneste meldinger tyder på, at det også er usikkert.

Man har undersøgt det potentielle elevunderlag, man har undersøgt den potentielle mængde af praktikpladser, man har inddraget alle organisationer: arbejdsgiverorganisationer, fagforeninger og erhvervsorganisationer. Man har inddraget byråd, man har skaffet byggegrund, ja, man har i det hele taget gjort hele forarbejdet gennem flere års involvering af mange menneskers arbejdskraft. Nu føler man sig lidt til grin, hvis det hele skal ende i, at det ikke bliver til noget, og det er baggrunden for, at jeg har stillet mit spørgsmål i dag.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg forstår udmærket, at hr. Nørgaard-Sørensen stiller dette spørgsmål. Jeg synes, det er berettiget.

Jeg har vurderet det på den måde, at den faldende tilgang til EFG-basisuddannelsen inden for jern og metal-området på landsplan og også på Fyn har gjort det betænkeligt uden videre at gå til finansudvalget med sagen. Jeg synes, vi først bør se, om det betydelige fald i tilgangen fortsætter eller tilgangen igen stiger i lyset af den stigende efterspørgsel efter arbejdskraft inden for jern og metal-området.

Jeg gør opmærksom på, at der i dag på Fyn er et meget stort antal ledige pladser. Jeg gør opmærksom på, at hvis man bygger i Nyborg og flytter en enhed til Nyborg, vil der i dag, så vidt jeg kan se af vore tal, være indtil flere hundrede ledige pladser.

Hvis der skal være fornuft i en sådan disposition, må man for det første sikre, at man

ikke helt uden grund får en mægtig stor anlægsudgift, som ikke gavner noget. Og vi må samtidig sikre, at der i det mindste bliver mulighed for at frigøre tilsvarende lejemaal i Odense.

Der er altså en række spørgsmål, som jeg synes vi bør have afklaret. Ellers tror jeg at hr. Nørgaard-Sørensen i finansudvalget – hvis sagen nåede dertil – ville stille f.eks. følgende spørgsmål til ministeren: sig mig, er der på længere sigt brug for denne kapacitet? Frigør man tilsvarende lejemaal i Odense? Var der mulighed for at benytte ledige faciliteter inden for andre ministeriers område i nabolaget? Alle de gode og rigtige spørgsmål, som finansudvalget skal stille i den slags sager, har jeg altså forsøgt at stille på forhånd for at få et bedre beslutningsgrundlag.

Men jeg vil gerne gentage min beklagelse af, at der kan være opstået skuffelse hos dem, som har arbejdet for denne sag i mange år. Den skuffelse forstår jeg udmærket.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Man må også i besvarelsen tage hensyn til den tid, der er til rådighed. (*Undervisningsministeren* [Bertel Haarder]: Undskyld!).

Nørgaard-Sørensen (S):

Når jeg har stillet spørgsmålet, er det selvfølgelig også, fordi det har et lidt mere bredt uddannelsespolitisk sigte, for undervisningsministeren ved lige så vel som jeg, at den geografiske spredning af de tekniske uddannelser ikke er nær så omfattende som inden for handelsskoleverdenen og gymnasieverdenen, og det giver naturligvis en skævvridning af uddannelsesbilledet.

I Nyborgområdet er det f.eks. typisk sådan, at man søger handelsskolen og gymnasierne, som er overfyldte, fordi der ikke er mulighed for at søge en teknisk skole på stedet. Ville undervisningsministeren ikke anse det for sandsynligt, at man eventuelt kunne aflaste de nævnte uddannelsesinstitutioner ved at få etableret en teknisk skole?

Og med hensyn til det andet, påstanden om, at der ikke ville være tilgang nok til EFG jern og metal: undervisningsministeren har den 23. august 1985 skrevet til udvalget for etablering af Nyborg tekniske skole, at han vil afvente elevtilmeldingerne til basisuddannelsen indtil februar 1986.

[Nørgaard-Sørensen]

Hvordan tror undervisningsministeren at disse elevtilmeldinger vil være i antal, når de unge mennesker ikke er sikre på, om der overhovedet er en skole? Jeg tror nemlig, at ansøgningsfrekvensen er meget, meget afhængig af, om man har sikkerhed for, at der findes en skole på stedet. Er det derfor ikke en selvopfyldende profeti, undervisningsministeren bruger, hvorved han giver sig selv et alibi for at droppe hele projektet til februar 1986, fordi der naturligvis på dette tidspunkt ikke vil være tilmeldinger nok?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Der er jo mindst talt gode trafikforbindelser mellem Nyborg og Odense, og derfor håber jeg ikke, at den relativt korte afstand, som ethvert folketingsmedlem har kørt mange gange, vil afskrække særlig mange fra at vælge den uddannelse, man ønsker.

Jeg tror altså ikke, at den effekt, som hr. Nørgaard-Sørensen her nævner, er særlig kraftig. Vi har oplysninger, som tyder på, at effekten nærmest er ret beskeden. Men jeg tilslutter mig det, der er sagt, og vedstår også, hvad jeg selv tidligere har sagt om værdien af geografisk spredning.

Jeg må også nævne, at de rådgivende udvalg, vi har vedrørende erhvervsuddannelserne, advarer os imod at sprede for meget. Det gør de bl.a., fordi de ved, at elevtallet falder, og at der er en risiko for, at det vil komme i konflikt med den struktur, vi har i dag inden for EFG-systemet. Det er det dilemma, vi står i. Ministeriet står altså ikke alene med sin tvivl; de faglige udvalg støtter os i den.

Men jeg vil gerne til sidst gentage, at hvis vi kan undgå byggeriet, hvis vi kan finde en løsning, som også på lang sigt er driftsøkonomisk og pædagogisk forsvarlig, og hvis vi kan være sikre på, at vi kan frigøre tilstrækkeligt med lejemål i Odense, sådan at der er sammenhæng i det økonomisk, ja, så tegner sagen sig lidt anderledes, og så vil det være i sagens favør.

Nørgaard-Sørensen (S):

Skal det sidste forstås således, at der vil være større chancer for etablering af en teknisk skole i Nyborgområdet, dersom f.eks. Nyborg kommune kan anvise undervisningsministeriet og undervisningsministeren egne

de lokaler, som kan lejes til et sådant formål?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Vi modtager alle den slags tilbud med stor interesse, og vi vil oven i købet selv foretage et vist opsøgende arbejde for at se, om der skulle være muligheder af den art.

Jeg kan oplyse, at jeg har haft et møde med repræsentanter for skolen og for kommunen. Det forløb i en konstruktiv atmosfære, hvor de, der var mødt frem, fik en fornemmelse af, at det ikke er stædighed eller ideologi eller modvilje, der er problemet, men nogle helt reelle bekymringer vedrørende den fremtidige ressourceudnyttelse, og det gjorde, at jeg tror, vi får en forståelse til foråret, når vi ser tilmeldingerne. De tilmeldinger, vi venter på, er jo – vil jeg i parentes føje til – ikke tilmeldingerne til vinteroptagelsen, men selvfølgelig til den store sommeroptagelse, og den mener jeg vil give os et fingerpeg, som vi må have med, før vi træffer beslutning.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Thoft: spm. nr. S 13

Helge Sander: spm. nr. S 14

Lenger: spm. nr. S 16

Hanne Thanning Jacobsen: spm. nr. S 39

Margrete Aukén: spm. nr. S 43

Albrechtsen: spm. nr. S 50 og 51

Leif Hermann: spm. nr. S 53

Tinning: spm. nr. S 54

Elisabeth Bruun Olesen: spm. nr. S 57

Birgith Mogensen: spm. nr. S 58

Lohmann: spm. nr. S 61 og 65

Arne Jensen: spm. nr. S 62

Helge Mortensen: spm. nr. S 63

Svend Andersen: spm. nr. S 64

Joanna Rønn: spm. nr. S 71

Lilli Gyldenkilde: spm. nr. S 72

Ingerlise Koefoed: spm. nr. S 75 og 76

Spm. nr. S 13

Til indenrigsministeren (1/10 85) af:

Thoft (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvilke kommuner der pr. 1. oktober 1985 ikke har indsendt civilforsvarsplan til CF-styrelsen, hvilke kommuner der endnu ikke har udarbejdet beredskabsplan, og hvilke der endnu ikke har vedtaget civilforsvarsvedtægt?«

Begrundelse

Ifølge tidligere svar til folketingets forsvarsudvalg i marts 1984 fremgik det, at kommunerne blæste på ministerens pålæg om at udarbejde CF-planer, idet kun 77 ud af landets 275 kommuner havde efterkommet kravet. Af civilforsvarsstyrelsens beretning for 1984 fremgik det, at forholdene pr. 1. januar 1985 – eller 1 år efter udløbet af den frist, ministeren havde givet kommunerne i 1982 – langt fra var bragt i orden. Spørgeren har den største sympati for den form for civil ulydighed, som kommunerne udviser i denne sag. Civilforsvars- og beredskabsplanerne vedtages ud i den blå luft og helt uden nogen som helst principiel debat om, hvilke krav der bør stilles til et krigstidsberedskab, for at det kan have nogen chance for at nytte noget som helst.

Svar (14/10 85):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Langt de fleste af kommunerne har indsendt CF-planer. Kun 19 kommuner har ikke indsendt CF-planer. Der henvises til oversigten i vedlagte bilag 1. Enkelte af disse kommuner har samordnet deres civilforsvar, hvorfor der i alt ikke er indsendt 16 CF-planer. Af disse 16 planer forventes 13 indsendt til godkendelse inden udgangen af 1985. De resterende 3 kommuner vil blive anmodet om at indsende planer inden for samme tidsfrist.

De fleste af kommunerne har udarbejdet en beredskabsplan, som opfylder retningslinjerne i civilforsvarsloven, mens ca. 1/3 af kommunerne endnu ikke råder over en færdigbearbejdet beredskabsplan.

Der henvises i øvrigt til oversigten i vedlagte bilag 2.

Samtlige kommuner har vedtaget en civilforsvarsvedtægt.

Bilag 1

Oversigt over kommuner, som pr. 1. oktober 1985 ikke har indsendt civilforsvarsplan til civilforsvarsstyrelsen.

Aabybro	Kjellerup
Aars	Læsø
Allerød	Løgumkloster
Bredebro	Samso
Greve	Sejlflo
Grindsted	Skibby
Hammel	Sundsøre
Hvalsø	Thyborøn-Harboør
Højer	Tønder
Hørsholm	

Bilag 2

Oversigt over kommuner, som endnu ikke har udarbejdet en beredskabsplan.

Aabybro	Holeby	Rønde
Aars	Holmsland	Rønnede
Aaskov	Holstebro	Saksø
Allerød	Hundreded	Sallingund
Allinge-	Hvalsø	Samso
Gudhjem	Hvorslev	Sejlflo
Bjergsted	Højreby	Skibby
Bjerringbo	Høng	Skovbo
Bogense	Hørsholm	Skævinge
Brovst	Jægerspris	Slangørup
Dianalund	Karup	Solrød
Ebeltoft	Kerteminde	Spøttrup
Egebjerg	Kjellerup	Stevns
Egvad	Langebæk	Støvring
Ejby	Lejre	Sundsøre
Farsø	Lemvig	Suså
Fjends	Læsø	Svendborg
Fjerritslev	Middelfart	Sydfalster
Fredensborg-	Morsø	Sydthy
Humblebæk	Munkebo	Them
Frederikssund	Møldrup	Thyborøn-
Fåborg	Møn	Harboør
Galten	Neksø	Tjele
Gjern	Nyborg	Tommerup
Grenå	Nørre-	Tornved
Greve	Alslev	Ulfborg-
Græsted-	Nørre-	Vemb
Gilleleje	Aaby	Ullerslev
Gundsø	Præstø	Vallø
Hals	Ramsø	Viborg
Hammel	Ravnsholm	Videbæk
Hanstholm	Ringe	Vinderup
Hashøj	Ringsted	Vissenbjerg
Helsing	Rosenholm	Ærøskøbing
Hillerød	Rougso	Ølstykke
Hinnerup	Ryslinge	Ørbæk
		Årslev

Spm. nr. S 14

Til undervisningsministeren (1/10 85) af:

Helge Sander (V):

»Vil ministeren sørge for, at det bliver muligt at sælge uddannelsespladser på de højere

[Helge Sander]

lærestalter til udlændinge og dermed sikre beskæftigelses- og indtægtsmulighederne for danske lærere og forskere?»

Begrundelse

Med ganske få undtagelser har det her i landet ikke været sædvane at give udlændinge adgang til højere uddannelse mod betaling fra deres hjemlande. På grund af omlæggerne fra arbejdsløsheds- til beskæftigelsesfag, som jo også omfatter den akademiske sektor, vil der nok på nogle højere lærestalter og universiteter kunne skaffes ledige uddannelsespladser, f.eks. på Panuminstitutet. Ud fra den budgetreform, som er ved at blive gennemført, ville det ikke være urimeligt, om lærestalter og universiteter benyttede ledige uddannelsespladser til at skaffe sig ekstraindtægter, som kunne betrygge lærernes og forskernes ansættelse. Det kunne også være et rimeligt led i studenterudvekslingen, og endelig kunne det skaffe Danmark højt tiltrængte valutaindtægter.

Svar (18/10 85):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Der er allerede nu gennem reglerne om systemeksport og reglerne om indtægtsdækket virksomhed mulighed for at sælge uddannelsespladser på de højere lærestalter til udenlandske interessenter.

Jeg er helt enig med spørgeren i hans positive vurdering af et sådant salg, og jeg kan oplyse, at der allerede i ét tilfælde er indgået en aftale, og at der er overvejelser i gang om yderligere aftaler.

Der er og vil dog ikke blive tale om, at den enkelte student opkræves gebyrer ved optagelse på en uddannelse, som andre får gratis. Hensigten er, at ministeriet eller en lærestalt indgår aftale med et andet land eller en højere uddannelsesinstitution i et andet land om en bestemt uddannelsesydelse efter de særlige regler om salg af ydelser.

Aftalen vil kunne angå etablering af særlige uddannelsesforløb eller etablering af nye uddannelsespladser på eksisterende uddannelser, og optagelsen af udlændinge efter sådanne aftaler vil således ikke berøre antallet af uddannelsespladser, der ellers stilles til rådighed.

Den eksisterende aftale angår HA-uddannelsespladser og er indgået mellem Norge og henholdsvis handelshøjskolen i København, handelshøjskolen i Århus og Aalborg universitetscenter.

I det omfang der er mulighed for udveksling af studerende, vil vi nok foretrække udveksling fremfor salg, men for så vidt angår Norge er uddannelseskapaleten inden for erhvervsøkonomi her så lille, at behovet ikke vil kunne dækkes gennem udveksling.

Spm. nr. S 16

Til *justitsministeren* (1/10 85) af:

Lenger (VS):

»Vil ministeren lade foretage en undersøgelse af, hvordan det er gået til, at den vesttyske statsborger Lothar Niehaus efter 1½ døgnsohold i Københavns politis varetægt blev udvist til Vesttyskland med skrabsår og kvæstelser på venstre håndled og underarm, flere hævelser i ansigtsområdet, kvæstelser i venstre ribbensrand og kvæstelser i højre håndled?»

Begrundelse

Den 28. august blev den vesttyske statsborger Lothar Niehaus arresteret af det danske politi. Efter 1½ døgnsohold i politiets varetægt blev han – uden at være stillet for en dommer – udvist til Vesttyskland. Lægerne Roth og Weber fra Hamburg siger efter en undersøgelse den 30. august, at han er blevet mishandlet under et fængselsophold i København, og stiller diagnosen »skrabsår, kvæstelser på venstre håndled og underarm, flere hævelser i ansigtsområdet, kvæstelser i venstre ribbensrand og kvæstelser i højre håndled«.

Udvisningsårsagen forekommer mere end tvivlsom, ikke blot i relation til udlændingelovens faktiske indhold, men også i relation til almindelig udvisningspraksis, idet det er praksis ikke at udvise f.eks. engelske statsborgere, som under militærovelser gør sig skyldige i voldtægt og overfald. Lothar Niehaus har næppe gjort sig skyldig i noget som helst og da slet ikke i tilsvarende voldtægt og overfald.

Men uanset hvad han så har foretaget sig, hjemler den danske lovgivning ikke nogen ret til at mishandle folk, som det tilsyneladende

[Lenger]

dende er sket med Lothar Niehaus. Spørgeren ønsker foretaget en undersøgelse med henblik på eventuel tiltalerejsning for vold mod de politifolk, som har mishandlet Lothar Niehaus.

Svar (16/10 85):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Direktoratet for udlændinge har over for justitsministeriet oplyst, at den vesttyske statsborger Lothar Niehaus, født den 6. juli 1961 i Vesttyskland, indrejste her i landet den 14. august 1985 som turist.

Den 28. august 1985 blev han sammen med 11 andre anholdt under en husbesættelse i ejendommen beliggende Viborggade 41, 2100 København Ø.

Sagen blev den 28. august 1985 forelagt direktoratet af kriminalpolitiet, station 2, og det blev herunder oplyst, at Niehaus var i besiddelse af gyldig rejslegitimation og 200 dkr., men ikke af returbillet til Vesttyskland. Det blev endvidere oplyst, at Niehaus ikke havde tilknytning til Danmark af den i udlændingelovens § 26 nævnte karakter. Han blev ved anholdelsen sigtet for overtrædelse af straffelovens § 264 og politivedtægtens § 18, men straffesagen blev inden forelæggelsen sluttet uden tiltalerejsning.

Direktoratet traf herefter afgørelse om, at Niehaus skulle afvises med indrejseforbud. Indrejseforbuddet, der er fastsat i medfør af udlændingelovens § 28, stk. 2, jfr. stk. 1, nr. 5, jfr. § 32, stk. 2, udløber den 1. januar 1987. Direktoratets afgørelse er i overensstemmelse med praksis, hvorefter udlændinge afvises af ordensmæssige grunde, såfremt de anholdes og sigtes for strafbart forhold begået under husbesættelse eller lignende.

Endvidere har politidirektøren i København over for justitsministeriet oplyst, at der i Københavns politi er iværksat en undersøgelse i anledning af de oplysninger, der er indeholdt i spørgsmålet, om sår og kvæstelser, som skulle være tilføjet den pågældende under opholdet i arresten.

Spm. nr. S 39

Til *miljøministeren* (4/10 85) af:

Hanne Thanning Jacobsen (SF):

»Har ministeren ved lokalplanarbejdet ved Højstrup i forbindelse med opstilling af

IHAWK-missilerne taget hensyn til følgerne for de omkringboende af den mikrobølgestråling, der udgår fra IHAWK-missilernes radar, og hvilke strålingshygiejniske værdier er i givet fald anvendt for godkendelse af radarens mikrobølgestråling?«

Begrundelse

I få hundrede meters afstand fra det planlagte sted for opstilling af IHAWK-missiler i Højstrup ligger et større boligområde og en af Danmarks største skoler. IHAWK-missilernes radar vil udsende en mikrobølgestråling i meget lav højde, og da der er konstateret en lang række personskader som f.eks. sterilitet, kromosomforandringer, grå stær, indre blødninger, hjerne- og fosterskader m.v. som følge af selv meget lave doser af mikrobølgestråling, må det anses for sandsynligt, at radarens tilstedeværelse og planlagte daglige benyttelse i fredstid kan få helbredsmæssige konsekvenser for de omkringboende.

Svar (16/10 85):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Med udgangspunkt i forsvarsforliget af 1981 har forsvarsministeren besluttet, at to IHAWK-raketeskadriller skal fredstidsplaceres på forsvarrets arealer Højstrup Øvelsesplads i Odense.

Til gennemførelse af denne beslutning har miljøministeriet udstedt et cirkulære i henhold til § 4 i lov om lands- og regionplanlægning og § 29 i lov om kommuneplanlægning om de to raketeskadrillers placering det pågældende sted.

I cirkulæret fastsættes bl.a., at Odense byråd skal tilvejebringe en lokalplan, som muliggør placeringen.

Forsvarsministeriet har bidraget til udarbejdelsen af miljøministeriets cirkulære med relevante oplysninger bl.a. for lokalplanlægningen. Forsvarsministeriet har i den forbindelse oplyst, at der ikke er sikkerhedsrisici ved fredstidsplaceringen på Højstrup Øvelsesplads.

Spm. nr. S 43

Til *miljøministeren* (4/10 85) af:

Margrete Auken (SF):

[Margrete Auken]

»Hvad agter ministeren at foretage i forbindelse med Ribe amtsråds stadige udsættelse af recipientkvalitetsplanen for Vadehavet?«

Begrundelse

I det netop publicerede tillæg til regionplanen for Ribe amt fastslås, at recipientkvalitetsplanen for kystvande er udarbejdet med udgangen af 1985.

Imidlertid er det oplyst, at amtsrådet tidligst i løbet af 1986 kan færdiggøre recipientkvalitetsplanen for kystvande.

Ved flere tidligere lejligheder har Ribe amtsråd oplyst om sit arbejde med recipientkvalitetsplanen.

Som svar på spørgsmål stillet på en høring om forureningen af den nordlige del af Vadehavet (Ho Bugt) den 22. november 1983 skriver Ribe amtsråd den 7. december 1983, at amtsrådet »... er for tiden i gang med netop at vurdere, hvilken vandkvalitet der bør gælde for Vadehavet. Ho Bugt-undersøgelserne udgør en del af grundlaget herfor, og Program 83 udgør en anden del.«

Snart 2 år er gået. Program 83 blev færdiggjort i begyndelsen af 1985.

Så langt tilbage som i 1976 skulle Esbjerg kommune have færdiggjort sin spildevandsplan, hvorefter Ribe amtsråd ville have udarbejdet sin recipientkvalitetsplan i slutningen af 1970'erne.

På et møde den 8. marts 1977 mellem Esbjerg kommunes og Ribe amtsråds tekniske forvaltninger enedes man om, at recipientkvalitetsplanen kunne behandles politisk i 1980. 8 år er gået siden da, og hverken spildevandsplan eller recipientkvalitetsplan er færdiggjort endnu. Det er urimeligt, at lokale myndigheder ikke i langt højere grad er sig deres ansvar bevidste, når de er medforvaltere af et af verdens vigtigste naturområder, et ansvar, som ministeren selv har givet udtryk for på det seneste trilaterale ministermøde i Den Haag den 12. september, hvor beskyttelsen af Vadehavets naturværdier blev kraftigt understreget.

Svar (17/10 85):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har udtalt følgende:

»I henhold til miljøbeskyttelsesloven er det amtsrådet, der er recipientansvarlig myndighed. Dette indebærer, at amtsrådet skal udarbejde en recipientkvalitetsplan som en forudsætning for, at målsætninger for kvaliteten af vandområderne inden for amtskommunen optages i regionplanen. Det er i lov om lands- og regionplanlægning forudsat, at denne optagelse finder sted i forbindelse med regionplantillæg 1985.

Miljøstyrelsen har ved behandlingen af Ribe amtskommunes regionplantillæg 1985 konstateret, at disse forudsætninger ikke er opfyldt, og at recipientkvalitetsplanlægningen først kan forventes gennemført i 1987.

Styrelsen har gjort Ribe amtskommune opmærksom på de problemer, der rejser sig for kommunernes spildevandsplanlægning som følge af det manglende plangrundlag. Styrelsen vil forhandle med Ribe amtskommune om, hvilke midlertidige foranstaltninger der skal iværksættes for at mindske de uheldige konsekvenser heraf.

For så vidt angår beskyttelsen af Vadehavet forudsætter miljøstyrelsen, at Ribe amtskommune i regionplantillægget redegør for, hvilket administrationsgrundlag der i henhold til miljøbeskyttelsesloven vil være gældende, indtil recipientkvalitetsplanen er optaget i regionplanen.

Miljøstyrelsen kan endvidere oplyse, at Esbjerg kommunes spildevandsplan i øjeblikket ligger til godkendelse i Ribe amtsråd, og at godkendelsen kan forventes inden udgangen af 1985. Spildevandsplanen er baseret på resultaterne af Program 83-undersøgelserne om forureningstilstanden i Ho Bugt. Planen omfatter en væsentlig udbygning af Esbjerg kommunes spildevandsanlæg, hvis gennemførelse forventes at få en gavnlig effekt på tilstanden i Ho Bugt. Nogle udløbsbygværker og -ledninger er allerede nu delgodkendt, og arbejdet udføres snarest.«

Jeg finder det overordentlig beklageligt, at Ribe amtsråd ikke har gennemført sin recipientkvalitetsplanlægning for bl.a. Vadehavet på trods af, at jeg tidligere, dels i august 1984 og dels i maj i år, klart har tilkendegivet over for amtsrådet, at den igangværende planrunde i Ribe amtskommune skal ske ud fra gældende forskrifter, og at der på miljøministeriets område skal udarbejdes sektorplaner i overensstemmelse med gældende

[Miljøministeren]

love og ministeriets retningslinjer for planlægning.

Jeg kan derfor fuldt ud tilslutte mig miljøstyrelsens krav om, at Ribe amtskommune i regionplantillægget skal redegøre for, hvordan man med hensyn til Vadehavet vil administrere miljøbeskyttelsesloven, indtil der foreligger en vedtaget recipientkvalitetsplan for området. I forbindelse med godkendelsen af regionplantillægget vil jeg også sikre mig, at denne redegørelse foreligger. Jeg finder endvidere, at amtsrådet bør fremskynde sin recipientkvalitetsplanlægning, og jeg lægger desuden vægt på, at udbygningen af Esbjerg kommunes spildevandsanlæg gennemføres uden yderligere forsinkelser.

Spm. nr. S 50

Til forsvarsministeren (7/10 85) af:

Albrechtsen (VS):

»Har regeringen i NATO været med til for søkrigsførelsen at godkende nye offensive retningslinjer, som vil medføre en hurtigere optrapning i en krig, dvs. en sænkning af atomtærsklen?«

Begrundelse

Ifølge Information den 5.-6. oktober 1985 har NATO-myndighederne godkendt en ændret strategi for søkrigsførelsen med det formål hurtigt at kunne angribe modpartens atombevæbnede u-både m.v., dvs. Sovjets atomare gengældelsesstyrke – den såkaldte andetslagskapacitet.

Endvidere går de nye retningslinjer ud på i anden og tredje fase at føre flådestyrker ind mod Sovjets flanker og gå over til angreb på sovjetisk territorium og Centraleuropa med fly fra hangarskibe og langtrækkende krydsmissiler.

Østersøen er omfattet af disse offensive retningslinjer.

»Iowa«s tilstedeværelse i Østersøen kan netop have til formål at understrege denne offensive anvendelse af flådestyrker til støtte for kamphandlinger i Europa.

Det fremhæves, at de nye offensive retningslinjer, især et hurtigt angreb på Sovjets strategiske u-bådsstyrke, vil være med til at fremkalde en situation, hvor Sovjet reagerer med atomvåben. Som det bramfrit udtrykkes

af admiral Watkins: »... flåden skal slå til mod russernes strube«.

Enhver, der på denne måde angribes af et rasende vilddyr, vil selvfølgelig reagere voldsomt.

Ministeren bedes i øvrigt oplyse, om de nye retningslinjer bør betegnes som ændret strategi eller f.eks. en ny doktrin, idet ministeren vel vil fastholde, at NATOs strategi ikke er ændret.

Svar (15/10 85):

Forsvarsministeren (Engell):

Der er ikke i NATO godkendt nye retningslinjer for søkrigsførelsen. Strategien er som bekendt baseret på afskrækkelsen og i øvrigt udmøntet i »den fleksible imødegåelse«, der blev vedtaget i 1967. NATOs gældende retningslinier for maritime operationer er senest fastlagt i slutningen af 1970erne i forbindelse med præsident Carters initiativ til et langtidsplanlægningsprogram, og de afspejler strategiens krav om den størst mulige fleksibilitet.

Den kraftige opbygning af den sovjetiske flåde igennem 1970erne og dens dermed forbundne stærkt stigende kampkraft på verdenshavene – samtidig med reduktioner i NATO-landenes flåder – har givet anledning til overvejelser i NATO om en bedre sikring af de søværts forbindelser mellem Nordamerika og Europa, der jo er vitale for alliancens forsvar.

Den igangværende forbedring af den amerikanske flåde og dermed NATOs samlede kapacitet på det maritime område er netop en af de måder, hvorpå fleksibiliteten udbygges med henblik på at garantere en sikker overførsel af forstærkninger, materiel og forsyninger til Europa. Denne styrkelse af alliancens konventionelle flådestyrker muliggør et mere varieret øvelsesmønster, der kan afpasses efter Sovjetunionens forøgede flådetrussel, og den bidrager tillige til at hæve atomtærsklen.

Hvad angår det amerikanske slagskib »Iowa«s midlertidige tilstedeværelse i Østersøen, er denne heller ikke på nogen måde udtryk for en ændring i den vedtagne strategi, og der er på dette grundlag ikke basis for at antage, at amerikanske krigsskibe skulle indøve nye offensive procedurer i Østersøen.

[Forsvarsministeren]

Amerikanske flådeeskadrer har som bekendt gennem en årrække årligt afholdt øvelser i Østersøen, hvori danske og vesttyske enheder har deltaget. Når der i dette års øvelse også indgår et skib i slagskibsklassen i den amerikanske eskadre, skyldes dette formentlig, at USA som et led i styrkelsen af den amerikanske flåde har reaktiveret et antal ældre slagskibe, der organisatorisk er blevet knyttet til eksisterende eskadrer. Der har også i tidligere øvelser deltaget store fartøjer.

Der er således tale om en rutinemæssig øvelse i Østersøen, hvorved USA – i alliancens og andre landes interesse – bl.a. demonstrerer alle nationers frie ret til at besejle det åbne hav.

Spm. nr. S 51

Til forsvarsministeren (7/10 85) af:

Albrechtsen (VS):

»Hvilken rolle er de danske fly- og flådestyrker tiltænkt i de nye offensive retningslinjer for NATOs søkrigsførelse?«

Begrundelse

I Information den. 5.-6. oktober 1985 oplyses, at NATO har godkendt nye offensive retningslinjer for søkrigsførelsen, retningslinjer, der bl.a. indebærer brug af offensive flådestyrker langt ind i Østersøen med det formål herfra at kunne rette angreb på sovjetisk territorium og på mål i Centraleuropa.

Efter disse oplysninger vil Danmark åbenlyst udgøre et base- og opmarchområde for et sådant fremstød. En række spørgsmål rejser sig i denne sammenhæng, således spørgsmålet om, hvilken rolle der er tiltænkt den danske krigsflåde og de danske krigsfly til støtte for denne flådeoffensiv, og hvordan danske flådebaser og flybaser indgår, det vil sige, om danske flådestationer og flybaser som følge af de nye offensive retningslinjer vil blive udstyret med andre opgaver, end de hidtil officielt har haft.

Et andet spørgsmål er, hvilken indflydelse der er tiltænkt Danmark i forbindelse med et planlagt flådefremstød i Østersøområdet, en operation, der jo i allerhøjeste grad vil have konsekvenser for den danske befolkning. Spørgsmålet er, om regeringen har sikret sig, at dansk territorium ikke uden folketingets godkendelse kan anvendes til et sådant frem-

stød, et fremstød, der vil være et af de sidste skridt før atomkrigen.

Svar (15/10 85):

Forsvarsministeren (Engell):

Idet jeg henviser til min besvarelse af spørgsmål nr. S 50, skal jeg oplyse, at der ikke er sket ændringer i det danske søværns og flyvevåbens rolle og opgaver.

Spm. nr. S 53

Til miljøministeren (8/10 85) af:

Leif Hermann (SF):

»Hvorledes agter ministeren i forbindelse med godkendelserne af regionplantillæg, der er vedtaget i 1985, at sikre, at bestemmelsen i lands- og regionplanlovens § 7, stk. 1, nr. 3, om særlige virksomhedsbeliggenhedskrav af hensyn til forebyggelse af forurening overholdes, således at der i de udlagte områder pålægges sådanne restriktioner for emissioner i luft, jord og vand, at forebyggelseskravet bliver effektivt?«

Begrundelse

De verserende sager om virksomhedsforureningerne i Grenå giver holdepunkt for at antage, at regionplanen for Århus amtskommune forstås således af amtsrådet og Grenå kommunalbestyrelse, at forureningen fra større virksomheder kan koncentreres i det pågældende område uden nogen særlig årvågenhed eller restriktionspålæg. Derved fordrejes hensigten med bestemmelsen i lands- og regionplanlovens § 7, stk. 1, nr. 3, således at omgivelserne må finde sig i væsentlige forureningsgener. Tilsvarende gør sig gældende i det netop vedtagne regionplantillæg for Nordjyllands amtskommune, hvor det fremgår af bemærkningerne til planens pkt. 1.4.7., at eksisterende boliger i de såkaldte konsekvensområder (arealer indtil 500 m fra selve det areal, der er udpeget til placering af virksomheder med særlige beliggenhedskrav) må tåle et vist mål af støj-, støv- og lugtgener, såfremt disse kun kan undgås ved at pålægge virksomhederne på de pågældende arealer væsentlige restriktioner.

Svar (17/10 85):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

[Miljøministeren]

Jeg har forelagt spørgsmålet for planstyrelsen, der har udtalt følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Det er en misforståelse, at virksomheder, der er beliggende inden for områder udpeget til lokalisering af særligt forurenende virksomheder, kan forurene »uden nogen særlig årvågenhed eller restriktionspålæg«. Miljøbeskyttelsesloven gælder lige så meget inden for som uden for disse områder, og begge steder gælder lige fuldt det kommunale/ amtskommunale ansvar for at føre tilsyn med, at miljøbeskyttelseskravene overholdes.

Sigtet med lands- og regionplanlovens § 7, stk. 1, nr. 4 – i spørgsmålet anført som nr. 3 – er således ikke at åbne for en lempeligere administration af miljøbeskyttelsesloven, men derimod at forebygge konflikter mellem forurenende virksomheder og forureningsfølsom arealanvendelse. Dette sker gennem udpegning af arealer til lokalisering af (med lovens ord) »virksomheder m.v., hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav«, og ved fastlæggelse af konsekvensområder omkring de udpegede arealer, hvorved man undgår, at der sker yderligere bebyggelse i de områder, hvor der kan blive risiko for gener.

Der forventes i alle regionplantillæg opstillet retningslinier for udlæggelse af arealer til virksomheder med særlige beliggenhedskrav.

Arealudpegning er dog for de fleste amtskommuner foreløbig, idet først mere detaljerede undersøgelser vil afklare de enkelte arealers egnethed til at modtage en eller flere kategorier af særligt forurenende virksomheder.

Den foreløbige udpegning vil dog kunne benyttes som en lokaliseringsvejledning og som et foreløbigt grundlag for kommune- og lokalplanlægningen.

På den baggrund agtes regionplantillæggenes retningslinier vedr. særligt forurenende virksomheder i almindelighed godkendt, idet det forudsættes, at amtskommunerne viderefører arbejdet med de ovennævnte undersøgelser og kategorisering af arealerne (jfr. miljøbeskyttelseslovens kapitel 9).«

Spm. nr. S 54

Til *socialministeren* (8/10 85) af:

Tinning (VS):

»Kan ministeren bekræfte, at det inden for rammerne af gældende lovgivning er umuligt at sikre, at der sker efterbetaling af kontanthjælp til samtlige ugifte samboende kontanthjælpsmodtagere, der har fået udbetalt for lidt i hjælp efter bistandslovens §§ 37, stk. 4, og 43 på grund af kommunernes fejlfortolkninger af bistandsloven?«

Begrundelse

Det er en fastslået kendsgerning, at tusinder af ugifte samboende på fattighjælp har fået udbetalt op til 400 kr. for lidt pr. måned helt siden 1. januar 1983 – ganske enkelt fordi kommunerne har fejlfortolket bistandsloven.

Allerede den 24. februar 1984 fastslog den sociale ankestyrelse, at den var gal: selv om Grete bor sammen med Hans, skal Grete stadig væk behandles som enlig i forhold til bistandsloven – og ikke som det halve af et ægtepar. Det var dog først den 11. juli, at ankestyrelsens afgørelse blev kendt af alle kommuner – via udsendelse af en såkaldt social meddelelse. På den baggrund mener ankestyrelsen, at hjælpen bør efterreguleres fra og med 1. august 1984.

Der er dog en række kommuner, der fortsat lader som ingenting.

Nogle afviser at efterregulere hjælpen. Nogle afviser oven i købet at rette sig efter ankestyrelsens afgørelser – Vojens og Haderslev kommuner er et par interessante eksempler.

Spørgsmålet er nu, hvordan det sikres, at folk får den hjælp, de har krav på.

Ifølge den sociale styrelseslovs § 22 skal ministeren føre tilsyn med kommunernes og amtskommunernes socialvæsen, og ifølge bistandslovens § 14 er ministeren øverste administrative myndighed vedrørende social bistand. Men disse bestemmelser er tilsyneladende ikke noget værd, når det kommer til stykket. Folk har ganske vist ret til deres penge, men de får dem ikke.

I et tidligere spørgsmål om samme sag (S 1721) oplyser ministeren blot, at hun ikke er bemyndiget til at udstede bekendtgørelser eller bindende instrukser over for de sociale udvalg i sagen.

Det er sandt nok, men det hjælper hverken Hans eller Grete.

[Tinning]

Ministeren bedes derfor give et klart svar på, om det faktisk er sådan, at de pågældende personer nok har ret til pengene, men at de ikke får dem, hvis de er så uheldige at bo i en vrangvillig kommune.

Spørgsmålet skal også ses i lyset af statsministerens gribende ord i åbningstalen: »Respekten for det enkelte menneske og dets frihed og retssikkerhed er noget afgørende for firkloverregeringen.«

Svar (15/10 85):

Socialministeren (Elsebeth Kock-Petersen):

Socialministeriet har ikke efter bistandslovens §§ 37 og 43 bemyndigelse til at udstede bekendtgørelser med angivelse af nærmere regler om anvendelse af bestemmelserne i lovens kontanthjælpsafsnit, der ikke direkte omtaler beregning af kontanthjælp til personer, der har fælles husførelse med andre end en ægtefælle.

Socialministeriet har heller ikke mulighed for ved et cirkulære at pålægge de sociale udvalg at træffe afgørelse efter særlige retningslinjer i disse sager, idet der ikke består noget over- og underordningsforhold mellem socialministeriet og de sociale udvalg med deraf følgende instruktionsbeføjelse over for socialudvalgene.

En vurdering af, om der i den enkelte sag er foretaget en beregning af hjælpen, som harmonerer med de afgørelser, der er truffet af den sociale ankestyrelse, må derfor ske ved behandling af sagen i det sociale udvalg med mulighed for senere klagebehandling af sagen i amtsankenævnet.

Det tilføjes, at det fremgår af SM nr. 0-55-85, der er udsendt den 27. september 1985, at ankestyrelsen har behandlet spørgsmålet om, fra hvilket tidspunkt der skulle ske omberegning af bevilget kontanthjælp, efter at ankestyrelsen i juli 1984 – på baggrund af nogle afgørelser, der blev truffet i februar 1984 – havde udsendt SM nr. 0-39-84 og 0-40-84, der indebar en ændring af hidtidig praksis for udmåling af hjælp efter bistandslovens § 37, stk. 4, jfr. § 43, stk. 1, til samboende. Ankestyrelsen fandt, at socialforvaltningens retsanvendelse var udtryk for afgørelse af et tvivlsomt fortolkningsspørgsmål, og at ansøgeren derfor først havde ret til at få omberegnet hjælpen fra det tidspunkt, hvor fortolkningsspørgsmålet kunne anses

for afklaret, og hvor de myndigheder, der administrerede reglerne, måtte antages at være orienteret herom.

Da fortolkningsspørgsmålet, som der havde været tvivl om, først kunne anses for afklaret ved ankestyrelsens afgørelser, som de sociale udvalg blev orienteret om gennem SM – sociale meddelelser, der blev udsendt den 11. juli 1984, fandt ankestyrelsen, at ansøgerne havde været berettigede til at få den bevilgede kontanthjælp omberegnet med virkning fra 1. august 1984.

Det skal endelig bemærkes, at folketingets ombudsmand i skrivelse af 9. oktober 1985 har meddelt socialministeriet, at han har modtaget eksemplarer af SM nr. 0-55-85, og at han herefter ikke finder grundlag for at foretage yderligere med hensyn til socialministeriets eventuelle vejledning til kommunerne.

Spm. nr. S 57

Til *undervisningsministeren* (8/10 85) af:

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

»I hvilket omfang har eventuelle vurderinger fra det forsøgevalueringsudvalg, som er nedsat under direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen, været inddraget i ministerens overvejelser om en ændring af den nuværende gymnasiestruktur, og vil ministeren i samarbejde med Gymnasieskolernes Lærerforening og gymnasieelevernes organisation, DGS, tage omgående skridt til at opsamle og evaluere de righoldige strukturforsøgserfaringer, der er blevet indhøstet på bl.a. Herlev statsskole, Det frie Gymnasium, Gentofte statsskole og Marselisborg gymnasium, således at disse forsøgserfaringer kan indgå organiseret i debatten om gymnasiet?«

Begrundelse

Ministeren har på tværs af al traditionel forvaltningspraksis ladet egne, håndplukkede folk udfærdige skitser til en ny gymnasiestruktur. Her tænkes i første række på det såkaldte Uffe Gravers-udvalg, der vil føre gymnasiet tilbage til de dannelsesidealer, som karakteriserer et borgerligt gymnasium.

Derimod har ministeren på intet tidspunkt taget initiativ til at formulere et nyt indhold for gymnasieskolen med udgangspunkt i de

[Elisabeth Bruun Olesen]

vigtige erfaringer, som forsøgsinteresserede elever og lærere har indvundet på f.eks. Herlev statsskole, Det frie Gymnasium, Gentofte statsskole og Marselisborg gymnasium.

Der er her tale om strukturforsøg, der loyalt har søgt at leve op til gymnasiets almene sigte og tillige tilstræber at forene elevforudsætninger med et højt fagligt niveau, og det er derfor af vital betydning for en demokratisk debat, at disse erfaringer opsamles, evalueres og præsenteres for beslutningstagerne og offentligheden.

Svar (17/10 85):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

I forbindelse med arbejdet med en justering af gymnasiet har jeg bedt forskellige udvalg, herunder også embedsmandsudvalg fra direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen, om at udarbejde rapporter med forslag til eventuelle ændringer af gymnasiets struktur og indhold. Embedsmændene, som også er med i de udvalg, der beskæftiger sig med indholdet, kender til såvel de positive som de negative erfaringer, man har kunnet indhente ikke blot på Herlev statsskole, Gentofte statsskole, Marselisborg gymnasium og Det frie Gymnasium, men også fra de mange forsøg, der har fundet sted på andre skoler.

De seneste års meget omfattende forsøgsarbejde i gymnasiet har afgjort øvet indflydelse på udviklingen, men nok i højere grad inden for områder, som ikke er så iøjnefaldende set udefra; jeg tænker på udviklingen i de forskellige fag, udviklingen af andre arbejdsformer, nye fag – EDB er f.eks. udviklet gennem forsøg – osv. Det bedste fra denne udvikling vil jeg selvfølgelig tage med over i en justeret struktur.

Da erfaringerne fra forsøgene allerede indgår i arbejdet og der i øvrigt foretages en løbende evaluering af direktoratets evalueringsudvalg, hvori Gymnasieskolernes Lærereforening er repræsenteret ved en observatør, ser jeg ingen grund til at sætte nye opsamlinger og evalueringsaktiviteter i gang.

Spm. nr. S 58

Til *justitsministeren* (8/10 85) af:

Birgith Mogensen (CD):

»Vil ministeren foranledige en undersøgelse gennemført, der vil vise behov for oprettelse af en selvstændig politi- og retskreds eller eventuelt for døgnpolitistation i Køge Bugt-området?«

Begrundelse

I februar 1985 skrev politimesteren i Roskilde til justitsministeren og meddelte, at der ikke var behov for en døgnpolitistation i Mosedede (Køge Bugt-området), idet løsningen af de politimæssige opgaver kunne klares forsvarligt fra Roskildes døgnpolitistation. Imidlertid er befolkningen i Køge Bugt-området stadig væk utryk ved situationen, hvilket blandt andet er kommet til udtryk gennem adskillige indlæg i dagspressen på baggrund af den hårde kriminalitet i området. Det er et faktum, at tyngden af kriminalitet i Roskilde politikreds ligger i Køge Bugt-området.

Ifølge dagspressen blev spørgsmålet behandlet på et lokalnævnsmøde den 23. september 1985 i Roskilde, og politimesteren har til pressen sammen med en byretsdommer udtalt sin bekymring over det stadige pres på politi og domstole, som gør det meget vanskeligt at gennemføre straffesagerne inden for en overskuelig tid.

På baggrund af disse oplysninger finder CD det meget betænkeligt, at denne uholdbare retstilstand skal fortsætte i Køge Bugt-området, når henses til, at man i Helsingør politikreds, hvor befolkningsunderlaget er det samme, for så vidt angår Hørsholmområdet har taget konsekvensen og har oprettet en døgnpolitistation og selvstændig retskreds.

CD finder det derfor yderst påkrævet, at der snarest muligt iværksættes undersøgelser af forholdene i Køge Bugt-området, således at befolkningens tryghedsfølelse og dermed de politimæssige og retsmæssige forhold bliver af samme karakter som i Helsingør politikreds (Hørsholm).

Svar (18/10 85):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Som bekendt har spørgsmålet om den politimæssige betjening af befolkningen i Køge Bugt-området i de senere år løbende været gjort til genstand for overvejelser.

[Justitsministeren]

Senest i februar i år meddelte justitsministeriet således Greve kommune efter indhente udtalelser fra politimesteren i Roskilde og rigspolitichefen, at det ud fra politimæssige og ressourcemæssige hensyn ikke fandtes nødvendigt eller hensigtsmæssigt at tage initiativer til at oprette en selvstændig politikreds for Greve og Solrød kommuner eller at etablere en døgnstation ved Mosede politi.

Dette spørgsmål har imidlertid nu på ny været overvejet, og jeg kan oplyse, at der netop mellem politimesteren i Roskilde og rigspolitichefen er truffet aftale om en forøgelse af normativet ved Mosede politi med henblik på en snarlig udvidelse af stationens åbningstid i aften timerne. På den baggrund er der således allerede opslået nogle yderligere stillinger til besættelse ved Mosede politi.

Det er mit håb, at denne udvidelse vil bidrage til en tilfredsstillende politimæssig betjening af befolkningen i området, men jeg kan tilføje, at justitsministeriet fortsat nøje vil følge udviklingen.

Jeg kan endelig oplyse, at spørgsmålet om oprettelse af en ny selvstændig retskreds i området ligeledes for tiden overvejes i justitsministeriet, og at justitsministeriet senere vil inddrage de berørte instanser i disse overvejelser.

Spm. nr. S 61

Til *landbrugsministeren* (9/10 85) af:

Lohmann (S):

»Vil ministeren redegøre for den praksis, der anvendes i forbindelse med udstykning/frastykning af boliger fra en fredskovspligtig ejendom uden landbrugspligt, samt lovgrundlaget for denne praksis?«

Begrundelse

Spørgeren har erfaret, at skovstyrelsen ved statsskovdistrikt Fyn kræver erstatningsarealer i forholdet 1:2.

Svar (15/10 85):

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofod):

Efter bestemmelserne i udstykningslovens § 3 må samlede fredskovsstrækninger ikke ved udstykning deles i mindre lodder end 50 ha. Skovstyrelsen kan dog, når særlige grun-

de taler for det, give tilladelse til yderligere udstykning.

Ved udstykning af mindre, fredskovspligtige arealer er det ifølge oplysninger fra skovstyrelsen almindelig praksis, at fredskovspligten ophæves efter bestemmelserne i skovlovens § 5 på det udstykkede areal, og at der i stedet udlægges et vederlagsareal til fredskov.

Ifølge skovstyrelsens praksis skal vederlagsarealet være væsentlig større end det areal, hvorpå fredskovspligten ophæves. I almindelighed skal arealet være dobbelt så stort. Dette gælder også i tilfælde, hvor der er tale om udstykning af fredskovspligtige arealer med boliger.

Jeg kan oplyse, at skovstyrelsens praksis i det væsentlige er uændret, siden administrationen af skovloven i 1973 blev overført fra landbrugsministeriet (domænekontoret) til miljøministeriet.

Jeg har ikke bemærkninger til denne praksis, idet jeg i øvrigt kan oplyse, at der ved landbrugsministeriets cirkulæreskrivelse af 10. maj 1983 er fastlagt nærmere retningslinier om udlæggelse af fredskovspligtigt vederlagsareal efter skovloven på landbrugsejendomme.

Spm. nr. S 62

Til *fiskeriministeren* (10/10 85) af:

Arne Jensen (S):

»Agter ministeren i denne folketingssamling at fremsætte forslag til afløsning af den nuværende mærkeordning for fritidsfiskeriet?«

Begrundelse

Ved 1. behandling af saltvandsfiskeriloven i samlingen 1983-84 (bierhvervsfiskeri) efterlyste vi fra socialdemokratiet et initiativ fra ministeren også for fritidsfiskeriet.

Vi anførte allerede dengang, at den nuværende mærkeordning burde afvikles, idet det måtte erkendes, at ordningen ikke havde virket efter sin hensigt og var umulig at kontrollere.

Med afklaring af reglerne for bierhvervsfiskeriet – i øvrigt vedtaget af et bredt folketingsflertal – bør der nu udarbejdes en lovgivning for fritidsfiskere, som på én gang afløser en ukontrollabel mærkeordning og indeholder bestemmelser, som giver fritidsfi-

[Arne Jensen]

skerne færrest mulige hindringer for et frit fiskeri.

Et sådant forslag kombineret med de radikales beslutningsforslag om fisketegn for sportsfiskere og de allerede gennemførte bestemmelser for bierhvervsfiskeriet vil kunne fastlægge en ramme for både kreativ udfoldelse og miljømæssig indsats – udsætning af fiskeyngel m.v. – som svarer til fritidssamfundets krav til lovbestemmelser for området.

Svar (17/10 85):

Fiskeriministeren (Grove):

Jeg forbereder fremsættelse af forslag til ny saltvandsfiskerilov i efteråret 1985.

Lovforslaget vil komme til at omfatte en ny ordning for fritidsfiskeriet. Ordningen baseres på et licenssystem, der bygger på en central registrering af fritidsfiskere, der benytter faststående redskaber. Med den nye ordning bliver det lettere at udføre en effektiv kontrol, samtidig med at den licensafgift, fritidsfiskerne årligt betaler, skal benyttes til ophjælpning af fiskebestanden. Der vil blive iværksat udsætninger. I forbindelse med planlægningen heraf vil der, i det omfang det skønnes hensigtsmæssigt, tillige kunne foretages vandkvalitets- og miljømæssige undersøgelser. Undersøgelserne vil dels kunne have sigte mod de aktuelle forhold, dels mod behovet og mulighederne for at forbedre forholdene. Såfremt det anses for formålstjenligt, vil også andre foranstaltninger til ophjælpning af fiskebestanden kunne komme på tale.

Der agtes nedsat et udvalg med repræsentanter for de berørte organisationer til rådgivning om anvendelsen af midlerne.

Det er planen at ændre reglerne for, hvilke redskaber den enkelte fritidsfisker kan benytte, således at der bliver større fleksibilitet med hensyn til redskabsvalg. Der vil i højere grad end hidtil kunne disponeres efter årstiderne og lokalfarvandenes fangstmuligheder, dog vil redskaberne til fritidsfiskeri fortrinsvis være af de kategorier redskabstyper, som hidtil har måttet benyttes til dette fiskeri.

Spm. nr. S 63

Til *ministeren for offentlige arbejder* (9/10 85) af:

Helge Mortensen (S):

»Vil ministeren sikre, at det særlige natberedskab på Esbjerg–Fanø-overfarten ikke nedlægges på grund af besparelser i DSB?«

Begrundelse

Natberedskabet, der bl.a. omfatter syge-transporter i nattetimerne, vil ifølge overfartsleder Dan Lauridsens udtalelser til dagbladet Vestkysten blive nedlagt i løbet af vinteren og foråret, hvis ikke amtet og Fanø kommune selv betaler omkostningerne.

Natberedskabet er en meget vigtig del af Fanøs trafikbetjening og må anses for at være omfattet af den forpligtelse, som DSB har påtaget sig ved overtagelsen af ruten i 1977.

Svar (18/10 85):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Ja.

Spm. nr. S 64

Til *ministeren for offentlige arbejder* (9/10 85) af:

Svend Andersen (S):

»Hvad agter ministeren at foretage for at sikre, at beflyvningen af de danske indenrigsruter sker på en for publikum tilfredsstillende måde?«

Begrundelse

Efter opdelingen af de indenlandske flyruter på flere flyselskaber er betjeningen trods gentagne løfter om forbedringer fortsat utilfredsstillende. Således råder Maersk Air, der bl.a. beflyver Rønneruten, kun over det mindst mulige materiel, hvorfor materielskade altid medfører forsinkelser på ruten. Hertil kommer flyselskabets uvilje mod at indsætte eller chartre andet materiel.

Besvarelsen bedes angive ministerens krav til en eventuel opretholdelse af koncessionen for Maersk Air samt oplyse, hvilke krav ministeren vil stille til en eventuel forlængelse af koncessionsrettighederne.

Svar (18/10 85):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

[Ministeren for offentlige arbejder]

Dansk indenrigsruteflyvning udføres – med undtagelse af Roskilde–Stavning-ruten – af Danair A/S på grundlag af DDLs koncession. De tre luftfartsselskaber, SAS, Maersk Air og Cimber Air, der indgår i Danairsamarbejdet, er dog selvstændigt økonomisk ansvarlige for disses respektive ruter.

Af begrundelsen for spørgsmålet fremgår det, at det først og fremmest er Maersk Air, der sigtes til, når betjeningen af de danske indenrigsruter omtales som »fortsat utilfredsstillende«.

Det anføres således i begrundelsen, at Maersk Air, der bl.a. beflyver Rønneruten, kun råder over det mindst mulige materiel, hvorfor materielskade altid medfører forsinkelser på ruten. Endvidere omtales selskabets uvilje mod at indsætte eller indchartre andet materiel.

Den 4. marts 1985 besvarede jeg et spørgsmål (S 749) fra Svend Andersen om Maersk Airs beflyvning af Rønneruten. Denne besvarelse vedlægges som bilag. (Ikke optrykt her. Der henvises til Folketingstidende, forhandlingerne 1984-85 sp. 7261 og 7262).

Idet jeg i øvrigt henviser til denne besvarelse, vil jeg her supplerende oplyse følgende:

I Danairsamarbejdet beflyver Maersk Air ud over Rønneruten ruterne fra København til henholdsvis Billund, Esbjerg, Odense, Skrydstrup, Thisted og Færøerne. Til betjening af ruterne anvender Maersk Air 3 Dash 7, 3 Shorts 360 og 2 Boeing 737-200-fly.

Enkelte af de nævnte fly benyttes dog tillige til udenrigsruteflyvning: et Dash 7-fly beflyver 2 gange dagligt ruten Billund–Southend v.v. og et Shorts 360-fly beflyver én gang dagligt ruten Esbjerg–Århus–Stavanger v.v.

Maersk Air har, som det ses, en flåde af forskellige størrelser fly, der kan indsættes efter behovet på en given rute. Dette princip om tilpasset kapacitet blev indført i forbindelse med omlægningen af dansk indenrigsflyvning den 1. oktober 1982.

Forud for hver trafikprogramperiode drøfter Danair selskabets trafikprogramoplæg med de såkaldte kontaktråd for de enkelte ruter, hvori sidder repræsentanter for kommuner, amter, erhvervsliv, lufthavn m.v.

Bla. på grundlag af kontaktrådsreferaterne – hvori tilfredshed/utilfredshed med den pågældende rutes betjening er gengivet – vurderer ministeriet, om det ansøgte trafikpro-

gram må antages at dække trafikbehovet i den omhandlede periode.

For så vidt angår Rønneruten kan det i denne forbindelse oplyses, at trafikprogrammet for den nuværende periode af kontaktrådet for Rønne »blev godkendt, og der blev udtrykt glæde over den positive udvikling, som man forventede ville fortsætte«.

For at følge trafikafviklingen kontinuerligt modtager ministeriet hver måned statistikker fra Danair over eventuelle forsinkelser og aflysninger samt belægning m.v. for hver enkelt rute.

Såfremt ministeriet skønner, at en bestemt rute i en periode ikke er blevet betjent tilfredsstillende, udbeder ministeriet sig en redegørelse herom fra Danair og tager de initiativer, som situationen giver anledning til.

Det er selvfølgelig umuligt helt at undgå forsinkelser i trafikafviklingen, idet disse bl.a. kan være forårsaget af vejrforholdene, som selskaberne jo ikke er herre over. Herudover kan forsinkelser opstå som følge af tekniske fejl på flyene eller i forbindelse med et sent ankomende tilslutningsfly.

I tilfælde af forsinkelser eller aflysninger forsøger Maersk Air dels selv at indsætte en vis reservekapacitet, dels at indchartre materiel hos SAS, Cimber Air, Sterling Airways, Conair, Alkair og/eller andre selskaber. Maersk Air har med en række af disse selskaber tillige indgået standardindlejningsaftaler med henblik på hurtig indsættelse af ekstrakapacitet.

Det er af spørgeren antydnet, at Maersk Air har for lille en reserveflykapacitet. En sådan påstand kan diskuteres, men det må dog samtidig erindres, at et reservefly koster penge – et Boeing 737-reservefly belaster regnskabet med ca. 18 mill. kr. på årsbasis – hvilket påvirker de samlede driftsudgifter og derved gennem billetpriserne.

Maersk Air arbejder ifølge oplysninger fra selskabet på en fortsat forbedring både på kort og lang sigt af regulariteten. Maersk Air forhandler således for øjeblikket med Alkair om en permanent stand-by-ordning, der indebærer, at der i spidsbelastningsperioder altid er et Fokker 27 Friendship-fly (inkl. piloter) til rådighed for Maersk Air.

Herudover har selskabet netop bestilt 4 Fokker 50-fly til levering i 1987 til afløsning af de 3 Dash 7-fly.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Med hensyn til regulariteten af Maersk Airs ruter viser statistikken, at denne er fuldt på højde med de to andre Danairselskabers regularitet, som ministeriet generelt finder tilfredsstillende. Specielt Rønneruten ligger nær regularitetsgennemsnittet.

Maersk Airs beflyvning af indenrigsruterne i Danairsamarbejdet er således i overensstemmelse med gældende koncessionsvilkår.

Ministeriet vil dog også fremtidig holde et vågent øje med, at betjeningen af indenrigsruterne til enhver tid lever op til den koncessionsmæssige forpligtelse, der påhviler koncessionsindehaveren. Jeg kan i øvrigt oplyse, at koncessionen først udløber den 1. oktober 1995.

Spm. nr. S 65

Til *fiskeriministeren* (10/10 85) af:

Lohmann (S):

»Kan en institution til revalidering, restituering og genopretning – herunder afvæjning af narkomaner – der har fået tilladelse af myndighederne til etablering af et østershavdambrug, på et senere tidspunkt risikere at blive standset i produktionen på grund af konkurrence i forhold til andre østersproducenter?«

Begrundelse

Institutionen Færggården, Vemmenæs på Tåsinge, Svendborg kommune, der i flere år har fungeret med et positivt resultat, er oprettet af Københavns kommune til afvæjning og genoptræning af narkomaner m.m.

Svar (15/10 85):

Fiskeriministeren (Grove):

Etablering af opdræt og anden havbrugsvirksomhed på søterritoriet kræver tilladelse. Ved udstedelsen af tilladelsen tilgodeses bl.a. hensynet til anden udnyttelse af søterritoriet, miljøforhold og levnedsmiddelhygiejne.

Den institution, der er nævnt i begrundelsen for spørgsmålet, har fået tilladelse til forsøgsproduktion af østers i Siø Sund på nærmere angivne vilkår.

Der er intet forudsat om, at produktionen kan forventes standset, hvis produktionen skulle blive en konkurrence for kommercielt drevne brug.

Spm. nr. S 71

Til *undervisningsministeren* (10/10 85) af:

Joanna Rønn (S):

»Finder ministeren det rimeligt at nedlægge 100 uddannelsespladser ved 4 børnehav- og fritidspædagogseminarier midt i optagelsesrunden, samtidig med at 8.000 uddannelsessøgende afvises?«

Begrundelse

Undervisningsministeren har truffet beslutning om yderligere reduktion af uddannelsespladserne på 4 børnehav- og fritidspædagogseminarier. Der er tale om en reduktion på 100 pladser ud over den reduktion, som seminarierne har fået påbud om i februar 1985.

Det forekommer urimeligt at træffe en sådan beslutning midt i optagelsesrunden, og det er ganske uhensigtsmæssigt at byde seminarierne sådanne arbejdsvilkår, der i den grad vanskeliggør planlægningen af arbejdet.

Erfaringer fra tidligere år viser netop, at mange unge først i anden runde søger pædagoguddannelserne, fordi de i første runde prioriterer sundhedsuddannelserne (sygeplejerske, ergoterapeut, fysioterapeut m.v.), hvor uddannelseskapaleten er meget begrænset i forhold til ansøgerantallet.

Fremgangsmåden efterlader et indtryk af, at ministeren nærmest stiller sig i spidsen for den hetz mod pædagoger, som i kombination med regeringens øvrige økonomiske politik vanskeliggør det pædagogiske arbejde.

Dertil kommer, at flere amter og kommuner anfører, at de ikke kan få besat ledige pædagogstillinger med uddannet personale.

Svar (17/10 85):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Ifølge tilmeldingssekretariatets oplysninger var der medio juli 1985 261 tomme pladser på børnehavpædagogseminarierne og 149 på fritidspædagogseminarierne. Det måtte anses for aldeles urealistisk, at disse kunne fyldes op ved eftertilmeldingen, og derfor besluttede jeg at meddele sporreduktion til de 4 seminarier, som havde flest tomme pladser.

Min antagelse var rigtig. Selv med den nu foretagne yderligere reduktion var der fortsat

[Undervisningsministeren]

ledige pladser, da efteroptagelsen var afsluttet pr. 15. september, nemlig 60 på børnehavepædagogseminarierne og 22 på fritidspædagogseminarierne.

Jeg finder, det var mere hensynsfuldt at give besked om sporreduktion i midten af juli end at vente til senere. Herved kunne seminarierne i rimelig tid foretage skemaomlægninger. I øvrigt gav reduktionen mig mulighed for at udvide kapaciteten på de socialpædagogiske seminarier, hvor der var mange ansøgere.

Jeg vil være interesseret i dokumentation for udækket efterspørgsel efter pædagoger. Ifølge de aktuelle arbejdsløshedstal og de planer, som kommunerne sender til socialstyrelsen, må vi forvente en overproduktion af børnehav- og fritidspædagoger.

Spm. nr. S 72

Til miljøministeren (10/10 85) af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Agt ministeren at foretage noget – og i givet fald da hvilket – i anledning af, at det amtskommunale selvstyre igen er blevet sorteper ved en underkendelse af Vejle amts regionplan, i henhold til hvilken det var besluttet, at der ikke skulle bygges flere store varehuse i regionen?«

Begrundelse

Vejle amt havde besluttet, at der ikke skulle gives tilladelse til opførelse af flere store varehuse i regionen, og havde indføjet dette i regionplanen – angiveligt ud fra den betragtning, at en tilladelse ville gå ud over de småhandelnde i området, ikke mindst i landsbyerne, som simpelt hen ikke kan blive ved med at opretholde dagligvarebutikker. Hvis landsbyboerne tager ind til byerne og foretager storindkøb, bliver dette problem større og større med fare for yderligere affolkning.

Netop i disse år, hvor det kommunale selvstyre har hårde vilkår, er det et grelt eksempel på en videreudvikling af centralstyret, såfremt planstyrelsen uden videre kan underkende en beslutning taget af et amt med henvisning til, at loven ikke giver kommuner og amtskommuner mulighed for at bestemme selv.

Dertil kommer, at det da må blive sværere og sværere for de partier i regeringen, der

faktisk mener noget med ordet selvstyre. De kan da ikke blive taget særlig alvorligt lige for tiden. Der er ingen tvivl om, at denne sag vil blive omtalt meget i den kommende valgkamp – og med rette.

Svar (17/10 85):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Det er ikke rigtigt, når det anføres i begrundelsen, at regionplanen for Vejle amtskommune fastlægger, at der ikke skal gives tilladelse til flere store varehuse i regionplanen.

I sit forslag til Regionplan 1980–92 havde Vejle amtsråd – ligesom flere andre amtsråd – indføjet en retningslinie om, at der ikke måtte etableres lavprisvarehuse i amtskommunen. Men denne retningslinie kunne ikke godkendes, da der ikke var hjemmel hertil i lands- og regionplanloven. Retningslinien blev derfor ved regionplangodkendelsen i september 1981 ændret til, at detailhandelseenheder med regional betydning forudsætter amtsrådets tilladelse. Samtidig blev det med henvisning til industriministeriets bemærkninger understreget, at amtsrådet ikke kan administrere denne retningslinie som et forbud. Men amtsrådet kan gennem sit indseende med kommune- og lokalplanlægningen påse, at store trafikskabende varehuse ikke placeres i strid med det regionale bymønster eller på steder, hvor omgivelserne vil blive udsat for trafikale gener og trafikstøj.

Miljøministeriet har ikke ændret opfattelse siden 1981. Men den ændrede retningslinie udtrykker næppe tilstrækkelig tydeligt, hvad et amtsråd kan og ikke kan med hensyn til de store varehuse. For eksempel har jeg måttet omgøre et afslag fra Fyns amtsråd til et større møbelvarehus i Odense, fordi der ikke var tale om en modstrid i forhold til regionplanen. Den ændrede retningslinie vil derfor blive justeret i forbindelse med godkendelsen af Regionplantillæg 1985, således at det ikke kun med henvisning til industriministeriets bemærkninger, men direkte af retningslinien vil fremgå, at varehuse med regional betydning skal placeres i overensstemmelse med det regionale bymønster.

Der er således ikke tale om, at det kommunale selvstyre er blevet sorteper. Men som godkendende myndighed for regionplanerne er det miljøministeriets pligt at sikre, at det

[Miljøministeren]

kommunale selvstyre finder sted inden for lovgivningens rammer. Jeg skal i denne forbindelse understrege, at der ikke er tale om, at planstyrelsen uden videre kan underkende et amtsråds beslutning. Planstyrelsen har som opgave at forberede min afgørelse af sager om bl.a. store varehuse i forhold til regionplanlægningen. Men det er naturligvis mig, som træffer den endelige afgørelse.

Jeg er opmærksom på, at der i disse år foregår strukturændringer inden for detailhandelen, som kan medføre et forringet serviceniveau i lokalsamfundene for særlig den ikke-mobile del af befolkningen. Jeg vil derfor kontakte industriministeren, for at vi sammen kan drøfte mulighederne for eventuelle lovinitiativer, som kan sikre, at den ikke-mobile del af befolkningen ikke lades i stikken ved disse strukturændringer.

Spm. nr. S 75

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (11/10 85) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren i fortsættelse af ministerens besvarelse af 1. august 1985 af spørgsmål nr. S 1476 og 1477 om fordelingen af bevillingen til kunstnerisk udsmykning af statens bygninger samt om muligheden for at oprette en samling diapositiver af de kunstværker og udsmykninger, hvortil der i årenes løb er bevilget penge fra Statens Kunstfond eller fra den særlige 1 pct.s bevilling, oplyse, hvornår de lovede udtalelser fra Statens Kunstfond kan forventes at foreligge?«

Svar (18/10 85):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Jeg henviser herved til mine svar på spørgsmål nr. S 1476 og S 1477 af 17. oktober 1985, hvori de pågældende udtalelser er indeholdt.

Spm. nr. S 76

Til *undervisningsministeren* (11/10 85) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Hvad er ministerens reaktion på, at døve langtidsledige forhindres i at modtage uddannelsesstilbud, fordi de ikke kan få bevilget tolk i uddannelsestiden?«

Begrundelse

Det fremgår af en artikel i Kommunalarbejderen 1985, nr. 10, at døve langtidsledige udsættes for grov diskrimination, når de skal i uddannelse eller arbejde efter den nye jobtilbudsordning. For at få en uddannelse er de døve nemlig nødt til at have en tolk, og en sådan er der ifølge døvekonsulenten i Århus amt, Erna Hindsgaul, ingen der vil betale. Hverken i kultur-, social- eller undervisningsforvaltningen i amtet har det været muligt at få udgiften dækket. Den eneste udvej er så, at kommunen betaler tolken efter bistandsloven, § 42, men i det tilfælde kræver socialforvaltningen, at den døve først har brugt alt, hvad hun/han måtte have af formue.

Om sagen forholder sig helt så grelt i andre amter, kan spørgeren ikke sige. Man har lov til at håbe, at det ikke er tilfældet. Men det må alligevel fastslås, at det må være en samfundsopgave at støtte hørehandicappede med tolkebistand på alle områder, også på dette, og at den regering og de ministre, der står bag loven om uddannelsesstilbud til langtidsledige, må sikre løsning af et problem som dette, der set i forhold til hele problemkomplekset kan være lille, men som er af altafgørende betydning for dem, som diskriminationen rammer.

Svar (18/10 85):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det samme spørgsmål er stillet til arbejdsministeren og socialministeren. Jeg kan henholde mig til socialministerens besvarelse, idet jeg dog herudover kan oplyse følgende:

Det indgår i undervisningstilbud på handelsskoler og tekniske skoler, at elever, der måtte have brug for særlig støtte for at kunne få udbytte af undervisningen, får en sådan pædagogisk støtte. I overensstemmelse hermed vil der inden for de budgetterede rammer også kunne tilbydes deltagere i de særlige uddannelsesstilbud for langtidsledige en sådan specialpædagogisk støtte.

Hvis tilsvarende tilfælde skulle opstå på kurser for ledige under de videregående uddannelsers område, vil man undersøge mulighederne for at løse de problemer, som en døv deltager i et kursus vil møde.

Supplerende besvarelser af skriftligt besvarede spørgsmål:

Ad spm. nr. S 1476 og 1477
(folketingsåret 1984-85)

Første næstformand (Knud Østergaard):

Fra ministeren for kulturelle anliggender er modtaget supplerende besvarelse af to af medlem af folketinget Ingerlise Koefoed (SF) stillede spørgsmål.

Spørgsmål nr. S 1476, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optrykt i Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 11793-11794, var sålydende:

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (23/7 85) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren redegøre for, hvorledes det er gået med fordelingen af den bevilling, der er resultatet af beslutningen om, at 1 pct. af statens byggeudgifter skal reserveres til kunstnerisk udsmykning, samt for kompetencefordelingen mellem udsmykningsudvalget under Statens Kunstfond og de institutioner, der søger penge fra bevillingen?«

Supplerende svar (21/10 85):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Ved byggestyrelsens cirkulære af 23. december 1983 om kunstnerisk udsmykning af statsligt byggeri er der i § 4 tillagt Statens Kunstfond rådgivende virksomhed.

De midler, der skal anvendes i henhold til cirkulæret om udsmykning, indgår ikke som en samlet bevilling på finansloven, men beregnes i forbindelse med projekteringen af det enkelte byggeri og indgår dermed i de pågældende statslige bygherrers anlægskonti på finansloven.

Statens Kunstfond har oplyst, at fondet i 1984 fra generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet modtog 12 anmodninger om rådgivning med hensyn til billedkunstnerisk udsmykning af posthuse og en administrationsbygning samt 1 anmodning fra Københavns universitets geografiske institut.

I 1985 har fondet indtil nu modtaget 6 anmodninger fra generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet, 1 anmodning fra under-

visningsministeriets byggedirektorat og 1 anmodning fra Københavns lufthavnsvæsen.

Som det vil ses, er der modtaget et stort antal henvendelser fra post- og telegrafvæsenets side, med hvilket fondets udsmykningsudvalg har fået et udmærket samarbejde.

Det er fondets indtryk, at udsmykningsudvalgets råd som hovedregel bliver fulgt.

I 1985 er der endvidere indført den praksis, at fondet ikke alene giver råd, men også får underretning fra bygherren om de enkelte sagers forløb.

Spørgsmål nr. S 1477, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optrykt i Folketingstidende 1984-85, forhandlingerne sp. 11794, var sålydende:

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (23/7 85) af:

Ingerlise Koefoed (SF):

»Vil ministeren overveje i forbindelse med en eventuel øget bevilling til Statens Kunstfond at reservere et beløb til fremstilling af en samling diapositiver af de kunstværker og udsmykninger, hvortil der i årenes løb er bevilget penge fra Statens Kunstfond eller fra den særlige 1 pct.s bevilling til kunstnerisk udsmykning af offentlige bygninger?«

Supplerende svar (21/10 85):

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Statens Kunstfond har oplyst, at det lige siden starten i januar 1965 har ladet alle indkøb og alle udsmykningsopgaver fotografere. De indkøbte værker er blevet fotograferet i sort-hvide fotos til fondets billedarkiv. Enkelte indkøbte værker er imidlertid blevet fotograferet i farver f.eks. til brug i årsberetninger o.lign.

Udsmykningsopgaverne fotograferes både i sort-hvide billeder og i farvedias. Det sidste sker bl.a., fordi fondet på sine udstillinger ønsker at orientere de besøgende også om udsmykningsopgaverne. Det kan oplyses, at arkivsamlingen er meget besøgt af studerende, journalister, kunsthistorikere og kunstinteresserede.

Arbejdet med samlingen er en del af fondets administrative arbejde, og udgifterne afholdes af de respektive udvalgs rådigheds-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

beløb. Fondet har det sidste år brugt ca. 120.000 kr. til fotografering.

Såfremt kunstmuseer eller andre samlinger skulle ønske kopier af billederne, kan dette ønske opfyldes for et beskedent beløb. Statens Kunstfond lader ikke udsmykningerne i henhold til 1 pct.s cirkulæret fotografere.

Det tilføjes, at de midler, der anvendes i henhold til cirkulæret, ikke indgår i Statens Kunstfonds rådighedsbeløb, men afsættes ifølge cirkulæret under den enkelte bygherres individuelle anlægskonto på finansloven.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 36:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejderboliger på landet.

(Fremsat 16/10 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lohmann (S):

Det foreliggende lovforslag er hovedsagelig af administrativ karakter, og socialdemokratiet kan i intentionerne følge forslaget. Men jeg ville godt spørge ministeren – hvis han var til stede – hvorvidt der eventuelt var mulighed for at lade dem, der bor i de sidste knap 200 arbejderboliger, overtage ejendommen på særlig lempelige vilkår.

Rønholt (KF):

Da vor ordfører vedrørende lovforslag nr. L 36, forslag til lov om ændring af lov om arbejderboliger på landet, hr. Iversen, ikke kan være til stede, skal jeg på hans vegne fremføre følgende.

Lovforslaget er en konsekvens af den ændring, der sker i forbindelse med vurdering af landets faste ejendomme med virkning fra og med 18. almindelige vurdering pr. 1. januar 1986.

Fremover skal al fast ejendom vurderes til kontantværdi i modsætning til som hidtil normalt prioriteret stand. Det vil alt andet lige betyde en lavere vurdering og, når kurstabet ikke længere skal medtages, dermed også en lavere husleje.

Dette er en af de måder, hvorpå regeringen forsøger at leve op til målsætningen om, at det skal være lettere at være dansker. Jeg håber, at disse boligejere vil tænke på det.

Da de statsfinansielle virkninger er minimale og der ingen administrative konsekvenser er, kan det konservative folkeparti støtte forslaget.

Må jeg så lige, inden jeg slutter, sige til hr. Lohmann, at det er interessant at bemærke, at socialdemokratiet nu tilskynder til, at boligejere med den slags jordrentelån nu tilskyndes til at indløse dem, samtidig med at socialdemokratiet er forslagsstiller til indførelse af indekslåneordninger for landbruget. Det kunne være interessant at høre, hvori forskellen ligger.

Svend Heiselberg (V):

Venstre kan tilslutte sig lovforslaget og i øvrigt henholde sig til, hvad ordføreren for de konservative netop har sagt.

Inger Harms (SF):

Nu var jeg desværre lidt uopmærksom, da hr. Rønholt var på talerstolen. Jeg ville ellers godt have hørt lidt mere om det med, at det blev lettere at være dansker.

Jeg skal starte med at sige, at da vores ordfører for området ikke kan være til stede i dag, skal jeg sige lidt om forslaget.

Tilsyneladende er det ret uskadeligt og nok også rimeligt, og hvis ministeren virkelig kan bekræfte, at forslaget ikke vil have nogen fordyrende virkning for de mennesker, der bor i disse arbejderboliger, kan vi ikke se nogen risiko ved at medvirke til forslagets vedtagelse, men det beror altså på, at de spørgsmål, som vi stiller under udvalgsarbejdet, bliver besvaret til vores tilfredshed.

Larsen-Ledet (RV):

Jeg skal forsøge at gøre det lettere at være folketingsmedlem ved at nøjes med at sige, at det radikale venstre støtter landbrugsministerens forslag.

Kirsten Wind Rasmussen (CD):

Da mit partis landbrugspolitiske ordfører, hr. Nør Christensen, ikke kan være til stede, skal jeg på CDs vegne tilkendegive, at vi kan give vor fulde tilslutning til landbrugsministerens lovforslag.